

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2.—
za Nemčijo celoletno . . . 29.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V upravi prejemam mesečno . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostolpna petstvarica po 60 vin.

Izhaja vsak dan, izv. omči nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
ročne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Kranjski lovci in Janezi.

Ogromni ruski napadi pri Rigi odbiti. - Bitka ob reki Somme ponehava. - Angleži izgubili v 3 dneh nad 78.000 mož. - Sazonov odstopil.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. julija. Uradno:

Sovražnik je včeraj živahno obstreljeval več odsekov tirolske zahodne in vzhodne bojne črte.

Na višinah severno od Posine so vzele naše čete neko opazovališče in so odbile močan italijanski napad.

Napade posameznih italijanskih bataljonov smo odbili na predpolju utrdb Paneveggio. Sovražniku se je posrečilo, da je vzel južno od prelaza Rolle v opazovalne namene naprej potisnjeno opirališče.

Na bojni črti pri Soči mestoma živahen boj s topovi.

Dunaj, 23. julija. Uradno:

Zelo ljuti boji so se razvili včeraj po nekaterih dneh razmeram primerne miru na bojni črti južno od Val Sugana. Trajen do skrajnosti ojačen ogenj topov je podpiral Italijane, ki so na več mestih večkrat napadli; povsod smo jih odbili z najtežjimi izgubami za nje. Lovski bataljon št. 7 in deli pešpolka št. 17, proti katerih postojankam je bil namenjen glavni naskok sovražnika, so se v teh bojih posebno odlikovali.

Tudi v prostoru Paneveggio so se razširili boji.

Krivo smo odbili napad neke italijanske brigade na višini južnozahodno od Paneveggio. Na višinah severno od navedenega kraja se je istočasno izjalovil napad nekega sovražnega bataljona.

Odseki naše tirolske bojne črte, v katerih so se včeraj sobojevali, so se nahajali večinoma v ljutem ognju s topovi.

Na bojni črti pri Soči so obstreljevali močno goro sv. Mihaela.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

Rim, 20. julija. Trajna nevihta je

ovirala delovanje naših čet in artiljerije, zlasti v goratem delu bojišča. Vendar pa so se tudi včeraj vršili pehotni boji v gornji posinski dolini, ki so nam donesli napredke v borkolskem odseku. V dolini Brente je neka baterija namerila svoj ogenj na marterski kolodvor ter je posloplje samo in s četami zaseden vlak zadela v polno. Ob vходу v za jezersko dolino (Belska dolina) je naša pehota 18. t. m. popoldne izvršila drzen napad vzhodno od Mittagskofla, ki je povzročil v sovražnih, po našem ognju izdelanih črtah močen nemir ter prisilil sovražnika, da je pritegnil ojačenja. Na ostali fronti je položaj neizpremenjen. Neki sovražni letalec je metal bombe na Timau v gornji butski dolini. Bombe so povzročile požar, ki pa je bil takoj pogasjen.

Turudija — mojster v streljanju.

Profesor Lovrić poroča v »Našem Jedinstvu« dne 9. julija:

Po vsej pravici je slavi general Möhring nazval našega Turudijo: »mojstra v streljanju«. Nedavno se je bilo zahotelo Italijanom, da z velikim številom gorske artiljerije nasokotijo naše junake. Posebno neprijetna nam je bila ena njihovih baterij. To je bilo treba za vsako ceno spraviti vkraj. Turudija je dobro slutil, kje je postojanka sovražne baterije ter je nemudoma pohitel k našim topovom, da sam vodi ogenj . . . Že tretji strel je udaril v sredo baterije. Ko je Turudija nazadnje opazil, kako Italijani zapuščajo postojan-

ko, je sesul nanjo 80 granat. Ko bi bili videli, kako so sedaj leteli po zraku kosi vozov, železa in drugih predmetov, Italijani pa bežali, kakor bi jih bil obilil z vročo vodo.

Pa da ni naš Stanko tudi v streljanju mojster prve vrste! Pred nekaj dnevi je prisilil k molku še drugo baterijo, ki se do danes ni več javila. Ako postavijo našo baterijo tje, kjer ji je bil določil mesto Stanko, in jo ograde tako, kakor je bil odredil naš junak, potem takoj gorje Italijanom, a naši bateriji ne bo niti najmanjšega zla. Tako je neka naša baterija nekega dne tako presedala Italijanom, da so jo jeli obsipati s težkim ognjem z osmih postojank. Vse je bilo zaman, a Turudija se je sredi strašnega gromenja posmešnil: »Aha, to ti škoduje, Beppo, jel' de?»

O neki drugi bateriji, katero je bil Turudija krstil za »baterijo Parma«, je Cadorna že javil, da jo je prisilil k molku. In kako ne, saj so italijanski topovi zbruhali nanjo najmanj 3000 izstrelkov. Pa ne boš, baterija Parma še živi in prizadeva Italijanom gorje na gorje.

14. junija je naš dični nadporočnik Rukser z minami zasul sovražni okop, drugega pa uničil 26. junija. Italijanske izgube so bile velike, Rukser pa, hvala Bogu, ni izgubil niti enega moža.

Naši Dalmatinci vedo izvrstno ravnanje z minometali, mnogo boljše nego Italijani in tudi merijo dokaj zanesljivo.

Na koncu še nekaj. Dovedli so pred stotnika italijanskega pribežnika. Stotnik mu pravi kakor v šali: »Kako ste mogli pogaziti kralju dano prisego, da mu boste do smrti zvesto služili?« A Italijan na to: »Ako je smel naš kralj pogaziti dano besedo, smem to tudi jaz!« To je živa resnica, a nadaljnji komentarji so nepotrebni.

Rimske demonstracije za Battistija.

»Corriere della Sera« in »Secolo« poročata o veliki »patriotični slavnosti, ki se je vršila 20. t. m. na Kapitolu na čast Battistiju. Pod vodstvom intervencionističnih strank se je zbrala na Piazza del Popolo velika množica. Spreved, v katerem so nosili mnogoštevilne zastave, se je pomikal proti Kapitolu. Medpotoma so ljudje metali z oken razglednice z Battistijevo sliko. Z uredništva Nemcem prijaznega lista »Concordia« so sneli trobojnico. Ljudstvo je vpilo: »Viva Battisti! Viva la guerra! Viva Italia! Abbasso Austria e Germania!« Na Kapitolu je govoril najprej župan knez Colonna. Imenoval je Battistija »novega junaka, novega mučenca, novo žrtev, ki jo je tirjalo mučeništvo odrešenja in svobode Italije.« Nato je govoril profesor Campi, za njim Domenico Oliva. Oba sta vnela ljudstvo k sovražstvu do Avstroogrske in doseglja, da se je orjlo na vse strani: »Maščevanje, maščevanje!« Končno je govoril Pagliara, ki je prečital sovražstva se cedec dnevnih red. »Avanti« pripominja, da se izrablja Battistijevo »mučeništvo« za novo vojno propagando.

Iredentiste umaknejo iz prve črte.

Kakor poroča »Corriere della Sera«, je nagnil Battistijev slučaj italijansko vojno vodstvo do tega, da bodo umaknili iz prve črte na fronti vse iredentiste.

Bissolati je govoril na fronti.

Iz Lugana se poroča: »L' Informazione« izve, da je imel minister Bissolati na fronti, da celo v gorskih postojankah govore na vojake, v katerih je pridigoval o »popolnoma gotovi zmagi Ita-

lije« v sedanji vojni, o »narodnem odrešenju« in o »zopetni dosegli pravic svobodnih narodov proti barbarstvu«.

Italija izziva Nemčijo.

Curih. »Neue Zürcher Ztg.« javlja:

Vprašanje vojne napovedi Italije Nemčiji bo rešeno v nekaterih dneh. Bodoči ministrski svet bo najbrže sklepal o tem, če naj se vojska napove ali naj se izzove Nemčija, da bo napovedala vojsko.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. julija. Uradno:

Od včeraj na danes se ni nič izpremenilo. V Bukovini zopet niso uspeli napori sovražnika, ki se je hotel polastiti gore Capul.

Naše čete so zopet pridobile višino Magur pri Tatarovu, katero je bil sovražnik začasno zasedel.

Pri Obertinu so močnejše delovali sovražni poizvedovalni oddelki.

S strojnimi puškami oboroženo rusko glavno stražo je prepodil honvedski oddelek pri Bariču.

Zasedli smo nove postojanke južnozahodno od Berestečka. Odbili smo sovražnika, ki je mestoma šel za nami.

Zahodno od Lucka in pri Stohodu nič važnega.

Dunaj, 23. julija. Uradno:

Čete, ki so se borile na Maguri, smo umaknili proti glavnemu grebenu Karpotov, ker jim je grozil južnovzhodno od Tatarova močan ruski sunek.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. julija. Veliki glavni stan:

Na obeh straneh ceste Ekau-Kekkau so se upirali braniborski Polki dalje močnim napadom Rusov v množicah, ki so se nadaljevali pozno v noč. Vsi so se zrušili z najtežjimi izgubami za sovražnika.

Z ostale bojne črte se ne morejo poročati dogodki, ki bi bili posebno važni.

Berlin, 23. julija. Veliki glavni stan:

Pozno sinoči smo z zapiralnim ognjem izjalovili južnovzhodno od Rige napad sovražnika. Nemške baterije so zabranile, da Rusi niso prekorčili Stira pri Zahatki, južnozahodno od Berestečka, kar so poizkušali.

Vrhovno vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.

Fetrograd, 10. julija popoldne:

Zapadna fronta: Včeraj jutraj je četrto sovražnih letal vrglo 13 bomb na Reval. V postojanki pri Rigi traja topovski boj dalje. Ob Miadziolskem jezero je naša pehota z uspešnim sodelovanjem brobdovja poročnika Olševskega izvršila krepk napad na Nemce, ki je povzročil med njimi veliko zmešnjavo. Južno od Dvine do močvirja pri Pinski je sovražni ogenj zelo živahen. Ob Stohodu se mestoma razvijajo topovski boji. Južno od Močvirja pri Obziru je bil preprečen po našem ognju sovražen napadni poizkus.

Galicija. — Po došli poročilih je Dnjestrov pritok Pegel vsled dežja narastel za skoro 2 metra in pol. Reka je odplavila vsa oporišča mostov in brodove, ki so jih bili pripravili Avstrijci. Levo krilo: V prostoru med Črnim in Belim Čeremošem, jugozapadno od Kutov, je naša pehota nekoliko napredovala proti gorovju.

19. julija zvečer. Zapadna fronta: Položaj je neizpremenjen.

20. julija popoldne. Zapadna fronta: 17 sovražnih letal je dne 18. t. m. letelo nad kolodvoroma Samirje in Horodzieja (42 km severovzhodno od Baranovičev), vrglo 28 bomb na neki poljski lazaret, usmrtilo 3 in ranilo 5 mož izmed sanitetnega osebja ter ubilo 10 in ranilo 23 tam zdravejših se vojakov. V okolišju ob Stohodu je skušal sovražnik napadati pri vaseh Ugly in Arsenowicz (5 in 6 km jugovzhodno od Kašovke), toda brez uspeha. Prodiranje sovražnika v okolišju vasi Zvinjač in Jelizarov (jugovzhodno od Gorohova) je bilo ustavljeno.

Galicija. — Pegel Dnjestrov pritok, raste še vedno. Vse ob njem ležeče doline so poplavljenе in vsled tega skoro nehodne. Mostovi so bili deloma odtrgani.

20. julija zvečer: Zapadna fronta. Ob dvinski fronti in v Voliniji mestoma topovski boj. Sovražna artiljerija je zopet obstreljevala ozemlje pri Zvinjačih (vzhodno od Gorohova) in naše vzhodno ležeče postojanke ob Lipi in Stiru.

RUSI V BUKOVINI.

Vojni tiskovni stan, 22. julija. (Poročilo vojnih poročevalcev, potrjeno po vojnem tiskovnem stanu: Rusi poizkušajo brez uspeha, da bi v Bukovini prodirali dalje. Včeraj so večkrat napadli goro Capul, z velikimi izgubami so jih naši odbili. Močnim ruskim oddelkom se je posrečilo, da so zasedli začasno višino Magura; naše čete so jih s protinapadom pognale v beg. Pri Obertinu ruske poizvedovalne straže močnejše delujejo. Sovražnik tam poizveduje.

Južno od Bariša (zahodno od Bučača) so prepodili ogrski domobranci močnejši ruski oddelek.

Brez težav so zasedle naše čete nove postojanke južnozahodno od Berestečka. Kjer so poizkušali Rusi napade, so jih naši odbili.

HRABRI BUKOVINSKI ČRNOVOJNINI.

1856 m visoko goro Giumaleu, katero so imeli zadnje tri tedne zasedeno Rusi ter so z nje ogrožali Dornowato in naše mesticeške postojanke, je 19. t. m. popoldne v junškem boju zopet osvojil oddelek bukovinskih črnovojnikov.

DIMITRIJEV VODJA RUSKE ARMADE PRI RIGI.

Poročevalec pariškega »Journala« javlja z ruske fronte, da so poverili generalu Radku Dimitrijevu vodstvo armade v risknem odseku.

NAJBESNEJŠA BITKA NA RUSKEM BOJIŠČU.

Berlin, 22. julija. (K. u.) Wolff poroča: O včerajšnjih napadih Rusov južnovzhodno od Rige se poroča: Boji tam spadajo med najbesnejše dosedanje boje na vzhodni bojni črti. Napad se je pričel ob 10. uri popoldne s skrajno krepko topniško pripravo, ki se je razvila v razbijalen ogenj največje besnosti, ki je trajah 5 ur. Ob 3. uri popoldne je močna ruska pehota prvič napadla; vedno novi valovi so napadali nemške postojanke. V ognju topov, strojnih pušk in pehote so se zrušili vsi napadi; ob pol 6. uri popoldne so odbili prvi veliki naval. Rusko topništvo je pričelo iz nova delovati. Po 1½ urni pripravi na boj so napadli drugi ob 7. uri; napad se je zrušil v boju, ki je trajal pol ure. Po kratkem odmoru so nadaljevali Rusi okolu

8. ure zvečer z množicami. Do 10. ure zvečer so bili odbiti vsi ruski napadi. Danes je bilo na tem bojišču mirno; Nemci so popolnoma ohranili svoje postojanke. Poraz Rusov je težak, njih krvave izgube so resne.

IZGUBE RUSOV.

Berlin. »Nationalzeitung« javlja z ruske meje: Ruske izgube so bile tudi v zadnjih bojih pri Lucku in v odseku pri Stiru strašne; število padlih ruskih generalov se je povišalo na 29; padlo je 348.800 vojakov in častnikov.

RUSKI GENERALNI GUVERNER ZA OSVOJENA OZEMLJA V GALICIJI IN V BUKOVINI.

Petrograd, 24. julija. (K. u.) Petrograjski listi poročajo: Član državnega sveta, Trepov, prejšnji kijevski guverner in v zadnjem času predsednik odbora za boj proti nemškemu gospodstvu, je bil imenovan za generalnega guvernerja osvojenih ozemelj v Galiciji in v Bukovini. V oči pada, da prejšnji generalni guverner grof Bobrinski ni bil zopet imenovan na to mesto. Očividno tudi vlada ni bila zadovoljna z brezobzirnimi upravnimi metodami tega upravitelja. Glasom pomolil moskovskih listov je bil namesto Trepova član državnega sveta, Stihinski, imenovan za predsednika odbora za boj proti nemškemu gospodstvu. Stihinski je star prijatelj Stürmerja ter valja za reakcionarja najčistejšega kova.

RUSKI ZUNANJI MINISTER SAZONOV ODSTOPIL.

Petrograd, 23. julija. (Kor. ur.) Ministrski predsednik in notranji minister Stürmer je imenovan za zunanjega ministra; Stürmer obdrži ministrsko predsedstvo. Notranji minister je postal dosedanjí pravosodni minister Hvostov, nekdanji notranji minister Makarov je postal pravosodni minister. Prošnja zunanjega ministra Sazonova za odstop je bila potrjena.

CAR NIKOLAJ SASONOVU.

Petrograd, 23. julija. (K. u.) Petrograjska brzojavna agencija poroča: Car je pisal Sazonovu. V dopisu opozarja car Nikolaj na gorečnost, s katero je minister sledil navodilom carja glede na pravičnost in z ozirom na čast domovine. Car obžaluje, ker je prisililo ministra slabo zdravje, da je moral odstopiti.

RUSKI POLJEDELSKI MINISTER ODSTOPIL.

Kodanj, 23. julija. »Ruskoje Slovo« poroča k demisiji ruskega poljedeljskega ministra: Naumov je bil znan kot pošten politik zmerne smeri in je bil vedel tega v dumi zelo priljubljen. V zadnjem času se je odkrito govorilo, da so bili zlasti agrarni krogi državnega sveta nezadovoljni z Naumovom, ker se je bil kot predsednik urada za prehrano zavzemal za to, da se je treba strogo držati maksimalnih cen za kmetijske pridelke, in ker je zelo strogo nastopal proti špekulacijam z živili. Razen tega se je Naumov še sprl z ministrskim svetom. Ta spor je prišel v razpravo o priliki zadnjega kronskega sveta v glavnem stanu. Ministrski predsednik Stürmer je pri tej priliki dosegel od carja dovoljenje, da se pod vodstvom bivšega guvernerja v Harkovu, kneza Obolevskega, osnuje poseben urad za pobiranje draginje. Kot kandidatje za mesto poljedeljskega ministra se imenujejo različne osebe, na prvem mestu pomolčan notranjega ministra, grof Bobrinski, ki je že principijelno privolil. Petrograjski listi poročajo, da je car simpatično sprejel misel o osnovanju posebnega urada za pobiranje draginje in da je poveril Stürmerju izdelavo široko zasnovanega programa za pobiranje draginje in za oskrbo armade in prebivalstva z živili. Interesirani krogi menijo, da bo s tem, ker se podredi draginjski urad notranjemu ministrstvu, obsojen urad za prehrano v brezdolje in da bo prej ali slej razpuščen.

ŠTEVILU BEGUNCEV V RUSIJI.

Berlin, 21. julija. »Novoe Vremja« poroča, da je v notranjih ruskih gubernijah nastanjenih nad tri milijone beguncev, a da jih je dejansko mnogo več.

DOGOVOR MED RUSIJO IN ŠVEDSKO.

Petrograd, 21. julija. (Kor. ur.) Minister za vnanje stvari Sazonov in švedski poslanik general Brandström sta podpisala dogovor za obrat rusko-švedske železnice na mostu preko Torne Fjella.

AMERIKANSKA AKCIJA ZA GLADUJOČE POLJAKE.

Washington, 23. julija. (Kor. ur.) Predsednik Wilson je dejal napram odposlanstvu poljskih organizacij, da se bo potrudil osebnostno, da se izvrši pomožna akcija za gladojoče na Poljskem.

=====

Naročite „Slovenca.“

Poji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. julija. (K. u.) Veliki glavni stan:

Naši sovražniki so se morali včeraj pri Somme po njih izgub polnim porazom prejšnjega dne odpovedati velikim, enoinim napadom. Brez truda smo odbili delne sunke, oziroma smo jih zadušili že v kalu. Nekaj dvanašstoroč smo ujeli in zaplenili 9 strojnih pušk, ki smo očistili gnezdo Angležev v malem gozdu Faureaux. Z odmorom smo nadaljevali živahne boje s topovi.

Uspel ni severno od Massiges (Champagne) danes jutraj napad Francozov na desni bojni črti.

Delovanje topništva na obeh straneh Moze se je od časa do časa pomnožilo do večje ljutosti. Včeraj jutraj in danes ponoči so se izjalovili sovražni napadi v bojnem odseku pri Fleury.

Neka naša patrulja je ušla v francoski postojanki severovzhodno od St. Dié 14 mož.

Letalna služba je podnevi in ponoči na obeh straneh zelo delovala. Več sovražnih napadov z bombami je povzročilo le malo vojaške škode, a zahtevali so deloma med prebivalstvom žrtve, n. pr. v Laonu, kjer je bila nevarno ranjena neka ženska in so bili ubiti 3 otroci.

Naši sovražniki so izgubili sedem letal v zračnem boju; štiri so izgubili južno od Bapaume, po eno južnovzhodno od Arras, zahodno od Combles in pri Roye.

Poročnik Windgens je premagal svojega 10. in 11. poročnik Höhnendorf svojega 10. sovražnika. Njegovo Veličanstvo cesar je podelil red »Pour le mérite« nadporočniku baronu pl. Althausu, da mu pripozna njegove zasluge, ker je premagal pri Roye neko francosko dvokrilno letalo.

Berlin, 23. julija. (K. u.) Veliki glavni stan:

Živahnejši topniški boji v nekaterih odsekih med morjem in Ancre. Močnejši sovražni poizvedovalni oddelek smo odbili pri R'chebourg. Po ojačenem delovanju s topovi včeraj podnevi med Ancre in Somme so se razvili zvečer in ponoči iznova boji pehote na bojni črti Thiepval-Guillemont. Napadi Angležev niso uspeli, dasi so brezobzirno nastopali z ljudmi; ljuti boji v bližini so se razvili pri in zahodno od Pozieres, v malem gozdu Fouraux in na zahodnem robu pri Longueval. Zapiralni ogenj je že v izhodnih jarkih zadušil med Guillemont in Somme napadalne poizkuse sovražnika. Južno od Somme so sledili od časa do časa zelo močnemu ognju, nanj smo istotako odgovarjali, posamni francoski sunki, ki so se izjalovili; ujeli smo nad 100 mož, med njimi nekaj častnikov.

Pri Mozi topniški boji, ki so bili večkrat zelo močni. Vzhodno od reke smo odbili v odseku Fleury sovražne čete z ročnimi granatami; v gorskem gozdu severno od utrdbे Tavannes pa poizvedovalne oddelke. Južno od Damloup smo pridobili proti selu Dicourt na prostoru, na ujetnikih in na plenu.

Francoska skupina letal je metala včeraj bombe na mesto Mühlheim in na vasi v okolici. V zračnem boju smo sestrili dve sovražni letali na mesto Belfort.

Vrhovno vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Pariz, 21. julija. (K. u.) Ob 3. uri popold.: Južno Somme so Nemci proti koncu dneva izvršili protinapad na nove francoske postojanke južno Soyecourta, a se je moral naskakujoči nemški bataljon vrniti z izgubami in v neredu. Noč je bila na obeh straneh Somme mirna. Večerno poročilo pravi: Popoldanskemu poročilu se ne da nič dodati.

Angleško uradno poročilo.

London, 22. julija. (K. u.) Včerajšnje vojno poročilo pravi: Boji med liskim okopom in zapadnim delom delvillskega gozda trajajo neprestano dalje. Severno od črte Bazentin-Longueval so angleške čete pregnale sovražnika iz fouroškega gozda, vendar pa se je posrečilo sovražniku, da je zopet vdril v severni del gozda.

London, 23. julija. (K. u.) Listu »Times« poročajo iz angleškega glavnega stana, da so boji v gozdih strašni. Sovražnik je bil pol dneva leto v posesti teh gozdov in je uporabil vso svojo umetnost, da jih je pripravil za obrambo. Povprek po gozdih so izkopali prekope in med drevjem prepletili bodičasto žico. Na vseh ugodno ležečih mestih so napravili globoka zaklonišča in okope. Gozdovi so sami po sebi gosti. Angleži so nad dvajset takih gozdov očistili sovražnika in so prodirali po kolovozih, ki so bili iz gozdarških vzrokov napravljeni za zgradbo vojaških železnic. Toda tudi te jase so bile tako zelo pokrite s posekanimi debli in razkopane po kroglih, da so se komaj razvijale od okolice, kvečjemu po tem, da jih je sovražnik mogel bolje obstreljevati s strojnimi in ročnimi puškami.

Bitka pri reki Somme.

Berlin, 22. julija. (K. u.) O bitki pri Somme javlja vojni poročevalec »Lokalanzeigerja«: Skoraj na celi bojni črti od Bois Fourreaux do Lihona, na približno 40 km dolgi črti, so se premikale naskakovalne sovražne množice. Kotikokrat so jih vrgli, kupčičla so se trupla njihovih mrtvecev pred našimi jarki, a vedno ni zget so prihajali novi napadalni valovi proti našim postojankam, proti našim raglajočim strojnimi puškam in proti ognju naših topov. Nad 17 divizij se je vrglo na nas, izkrcavale so. Blazno dejanje, ki ga nismo pogrešili skoraj v nobeni velikanski bitki te vojske, se je zopet pojavilo; jarke v gozdu Fourreaux so napadli angleški jezdec v gostih množicah; zdaj leže tam v sirnenih, krvavih kupih. Če se je kdaj dvomilo, oba težka dneva 19. in 20. julija z nečutenim nastopom ljudi in blaga sta dokazala: da gre za veliko ofenzivo naših sovražnikov, gre za tisti udarec, za katerega so strnili in zavarovali vse svoje sile. Nadčloveški napor naših čet so vzdržali tudi ta naskok. Vojni poročevalec »Berliner Tageblatt« poroča: Skoraj četrt milijona ljudi se je valilo v nešteti navalih proti nemški črti; vselej so se razbili. Dan je bil tako krvav in trd, da jih takih malo označuje zgodovina. Prepričan nas je pa, da države sporazuma nemškega nasipa ne morejo zlomiti. Nastopili so z največjo skupno močjo; dali so najsrajnejše svoje, da bi prebili. Neuspeh je bil za nje za to velik.

Berlin, 23. julija. (K. u.) Wolff javlja: Tako nemška kakor tudi sovražna današnja vojna poročila kažejo, da je silovita bitka, ki je divjala zadnje dni pri Somme, že prekoračila svoj višek. Danes se poroča z bojišča, da je na obeh straneh primeroma mirno. Po došlih podrobnih poročilih je bil drugi močni napad Francozov in Angležev ofenziva izvedena v največjem slogu; nastopile so že močnejše sile in so porabili več materiala, kakor pri prvem napadu začetkom julija. Po pripravi s topovi in po razbijalnem ognju najsrajnejše besnosti je približno 20 divizij na skoraj 40 km dolgi črti od južno od Pozieres do zahodno od Vermaud-Oviller ponavljalo ljute napade. Nemško uradno poročilo je včeraj poročalo, da so se ti najsrajnejši naporu sovražnika v primeri z njih velikanskimi krvavimi izgubami končali dovolj klaverno. Naši sovražniki so bili težko premagani. Položaj se je pričel polagoma vsled zmage Nemcev nagibati njim v korist. V bitki pri Somme so se popolnoma zrušili siloviti napadalni načrti sovražnikov.

Souville zadnja glavna utrdba Verduna.

Haag, 20. julija. »Het Vaderland« piše: Oči celega sveta se obračajo na bojišče pri Verdunu. Na desnem bregu Moze je šest nemških polkov napadlo iz vasi Fleury in Vaux utrdbо Souville, zadnjo mogočno utrdbо na severovzhodni strani Verduna, ki leži med Terre Troide in baterijo Damloup, južnovzhodno od utrdbе Vaux. Francozi morajo za vsako ceno držati to važno točko, sicer je Verdun izgubljen. Nemci obstreljujejo Souville in gozd Chenois ponoči in podnevi, kar dokazuje, da hočejo zmajati utrdbо za poznejši naskok.

Novi napadi Angležev.

Rotterdam, 22. julija. Severno od Somme so se razvili novi napadi Angležev, ki se pomikajo počasi od Albert proti Bapaume. Vasi Pozieres, ki leži severovzhodno od Ovivlers, Angleži dozdaj še niso zasedli. Angleži poizkušajo prodirati tudi proti Martin Piuch, ki leži severno od Bazentina, kjer divja besen, trdovraten boj.

Angleži izgubili v treh dneh 78.000 mož.

London, 23. julija. (Kor. ur.) Seznam izgub z 19., 20. in 21. t. m. obsegajo imena 78.147 mož in 410 častnikov; častnikov je mrtvih 184.

Francozi pričakujejo nemških proti sunkov.

Geni, 22. julija. »ECHO de Paris« javlja: Deževno in megleno vreme zadnjih dni izrabljajo Nemci za to, da nadaljujejo topniške priprave proti angleškim postojankam. Pričakujejo se zato krepki naporu sovražnika.

Bavarski kralj odpotoval na bojišče.

Monakovo, 23. julija. (K. u.) Kralj Ljudevit je odpotoval danes zvečer na bojišče.

Bavarski kraljevič princ Ruprecht postal maršal.

Monakovo, 23. julija. Kralj Ljudevit je imenoval kraljeviča princa Ruprechta za maršala; o tem ga je obvestil s prisrčno brzojavko.

Belgijska vlada povečava trgovsko mornarico.

Pariz, 23. julija. Belgijska vlada je sklenila, da usilovni novo plovno družbo. Brodovje podfevskega belgijskega Lloydja, ki šteje zdaj 60 ladij, bodo povišali na 100 ladij s 600.000 tonami.

Predujem Francije njenim zaveznikom.

Bern, 23. julija. (K. u.) Francoski finančni minister Ribot je predložil francoski zbornici zakonski načrt, v katerim prosi, da bi smel dati zveznim in prijateljskim vladam do 30. septembra letos iz sredstev državnega zaklada predujeme v višini 1.547.500.000 frankov; dozdej jim je izplačala Francija na predujemih že 2.327.500.000 frankov.

Velik požar v Bordeaux.

Pariz, 22. julija. (K. u.) »Petit Journal« poroča, da je izbruhnil v Bordeaux v skladiščih alkohola velik požar, ki je zažgal sosedna skladišča in upepelil več hiš; ljudje so se rešili le s težavo; škoda je 10.000.000 frankov. Zakaj je nastal požar, ni znano.

Bern, 23. julija. (K. u.) Pariški listi javljajo, da taka nesreča mesta Bordeaux še ni obiskala, kakor zdaj. Cel mestni del je pogorel; veliko pogorelecev mora podpirati mesto. Zgorelo je 24.000 hl alkohola, uničenih je več tvornic, med njimi tudi tvornica, v kateri so se nahajali nemški vojni ujetniki. Škoda znaša najmanj 2 milijona srankov.

Vojni stroški Anglije.

London, 21. julija. (K. u.) Sinoči je bil uradno objavljen drugi dopolnilni kredit 450 milijonov funtov šterlingov za vojne namene. S tem narašča skupna vsota za leto 1916/1917 zahtevanih zneskov na 1050 milijonov funtov šterlingov.

Angleško besedičenje.

Amsterdam. Grey je pisal svojim volilcem v Larwicku, da stoji stvar sporazuma prav dobro in da upa na popoln uspeh vojske. Od tedna do tedna zaupa bolj sporazumu, zaupanje sovražnika pa pada.

Asquith o Nemcih v Belgiji.

Rotterdam, 23. julija. Na slavnostih belgijske neodvisnosti je Asquith rekel: V vojaških operacijah Nemčije so bile namenoma združene moritve in pustošenja na škodo Belgijcev. Anglija tega ne bo pozabila in je sklenila skrbeti za oživiljenje Belgije. Prišlo je na dan, da so se pri nemških vojaških operacijah dogajale sistematične moritve in pustošenja civilnega prebivalstva v velikem stilu. Namenoma so morili moše, otroke in žene, skrunili mesta in hudobno rušili dragocene spomenike. To so bili taki dogodki, da so Nemci zopet padli v čase 30letne vojske. Tega ne bo mogoče nikdar izbrisati iz spomina Belgijcev ali iz čista Nemcev.

Sodba o Nemčiji v angleškem časopisu.

Bern. »Times« objavljajo poročilo svojega danskega sotrudnika o položaju v Nemčiji, ki izvaja med drugim: Države sporazuma naj si bodo na jasnem, da Nemčija še ne strada in ni pričakovati v bližnji bodočnosti lakote; nekoliko živih manjka, izobilice ni, to je vse. Nemci so dokazali, da se znajo vsem razmeram prilagoditi. Nihče ne veruje, da bodo Francozi in Angleži na zahodu prodrli. Naj se sporazum ne vara tudi glede na Zeppeline in z ozirom na podmorske čolne, ki jih z največjo gorečnostjo grade dalje. Nemčija še ni niti pozvala pod zastavo vseh mladih za orožje sposobnih mož.

Angleška „črna lista.“

London, 23. julija. (Kor. ur.) »Times« poročajo iz Washingtona z dne 19. t. m.: Vlada vzpričo prekernega notranjepolitičnega položaja ne bo mogla prezreti gibanja, ki je nastalo vsled objavljenja »črne liste«.

Washington, 23. julija. (Kor. ur.) Državni departement je ameriškemu poslaniku v Londonu naročil, da se informira o tem, katere ameriškanske tvrdke so bile na podlagi zakona o trgovini s sovražniki postavljene na črno listo in kakšni vzroki so bili merodajni za to. Ta korak se je storil v zvezi z neformalno prošnjo za pojasnila, s katero se je vlada obrnila včeraj do britskega poslanika v Washingtonu.

London, 23. julija. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz New Yorka z dne 19. t. m.: Listi se živahno bavijo z danes objavljenimi črno listo ameriškanskih tvrdk. Ameriškanski trgovski svet se boji, da bi trpeli ameriškanski interesi. Pričakuje se, da bo Wilson poslal v London krepko protestno noto, kakor jo zahteva newyorško javno mnenje.

Rotterdam, 23. julija. (Kor. ur.) Glasom nekega tukajšnjega lista poročajo »Times« iz Washingtona, da so nevtralne vlade zaprosile Združene države, da prevzamejo vodstvo odpora proti britski črni listi. Ta prošnja in pa razburjenost v enem delu prebivalstva ste bili washingtonski vladi v povod, da je nastopila proti Angliji. Ameriškanski protest bo imel najbrž obliko ostre izjave proti krivici, ki se je storila nevtralcem. Nizozemski poslanik v Washingtonu je nastopil kot tolmač nevtralne pritožbe ter je izjavil, da se je neka nizozemska ladja branila, da bi sprejela listine ameriškanskih tvrdk, ki se nahajajo na črni listi.

Ugovor nevtralecev proti nasilstvom Angležev.

Haag, 22. julija. (K. u.) »Het Vaderland« javlja iz Washingtona: Ameriška vlada proučuje nizozemski predlog o ugovoru proti načinu blokade, posebno ker se pismena pošta zadržuje. Poroča se, da se bo ameriška vlada pridružila stališču Nizozemske.

Irska.

Poostrena varnostna služba na Irskem.

Kodanj. Reuter javlja: Varnostno službo na Irskem so poostreli; vse posadke so ojačili. Vojaki bi radi prijateljsko občevali z Irski, a zadevajo povsod na mrzel odpor.

Wilson za Casementa.

Washington, 23. julija. (Kor. ur.) Senator Ogorman je prosil predsednika Wilsona za ukrep, da bi ameriški veleposlanik v Londonu posredoval za izprijembo smrtnih obsodb proti Casementu v milejšo kazen. Wilson je odgovoril, da ukrene vse primerno.

Dogodki na Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. julija. Uradno se poroča: Pri spodnji Vojuški praske. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Požar v Tatol.

Pariz, 22. julija. (K. u.) Nova francoska poročila iz Aten trde, da so izpuštili na svobodo osebe, ki so bile osumljene, da so povzročile požar v Tatol, češ, da je le slučajno nastal požar.

Grški kralj zopet zgradi dvorec Tatol.

Bern, 21. julija. (Kor. ur.) Grški kralj je, kakor poroča »Temps«, odredil, da se dvorec Tatol zopet zgradi. Cesarska rod-bina se je nastanila v dvoru Dekelia, ki je last kraljice-matere.

Grške volitve.

Reuter poroča iz Aten: Nemcem prijazna »Nea Himer« skuša volilce ustra-hovati, češ, da bosta Bolgarija in Nemčija Grški napovedali vojno, če bo glasovala za Venizelosa. Javno mnenje je razburjeno. — Nemško časopisje piše, da se Nemčiji niti ne sanja kaj podobnega.

Dopisnik »Nieuwe Rottred. Courrand« poroča iz Aten, da volitve ne kažejo ugodno za Venizelosa. Pa tudi če zmaga, pride do vlade šele po sklicanju zbornice koncem septembra in armada bi do srede oktobra še ne bila mobilizirana. Dotlej pa bi osrednje sile lahko odredile vse potrebne protiodredbe.

Rumunske drobnarije.

Švicarski listi pišejo o mobilizaciji v Rumuniji. Letnik 1897. so še enkrat prebrali. Rumunsko poslanstvo v Švici ne ve za te stvari. — Meja za blagovni promet v Bolgarijo je zaprta. — Francoski »Eclair« piše, da je vtis ruskih zmag na Rumunijo zelo sibeč. Vlada gleda kakor v hipnozi na Sofijo in Solun. Tam je ključ do položaja.

Francozi in Rusi grozijo Rumuniji.

Budimpešta, 23. julija. »Pester Lloyd« piše: Na francoskem poslanstvu je bil sprejemni večer. Govorili so tudi o notranji politiki. Prejšnji pravosodni minister, pristaš entente, je napadel vlado, ker je v zadevi slučaja pri Marmorici tako drzno nastopila proti carjevim vojakom. Francoski poslanik Blondel je odgovoril: Kriva ni vlada, ampak kralj. Ruski poslanik mu tega ne bo nikdar odpustil, začel mu je že vračati in kralju bo ta stvar kaj draga. Gibanje proti njemu se je sicer šele začelo, pa potrpite, Hohenzollerec zaide v isti položaj kakor kralj Konstantin. Če se Bratianuju še enkrat posreči prevariti Rusijo, potem bo ruski poslanik porabil vse svoje premoženje, da kaznuje kralja. — »Libertatea« pravi, da ima ruski poslanik svoje premoženje od svojega dostojanstva in zato se opazi, da živi tuj poslanik, ki ima za prednost premoženje in ki hoče kaznovati kralja.

Rusija vendar ne da rumunskega streliva.

Bukarešt, 23. julija. »Steagul« izve na nerodajnem mestu, da so neresnične vesti o prihodu 30 vagonov streliva. Rumunska vlada je dosegla samo to, da je rumunsko strelivo prišlo na rumunsko mejo, kjer pa začasno še ostane na ruskem ozemlju.

Rumunija se še ni odločila.

Kaj bo odločevalo?

Berlin, 23. julija. »Vossische Ztg.« piše o položaju v Rumuniji: Od različnih zdajšnjih vesti o Rumuniji je sedaj dejstvo, da je Rusija izročila protipostavno zadrževano strelivo, od katerega je šlo sedaj 30 vagonov v Rumunijo. Napačno pa bi bilo vsled tega sklepati na kako pozitivno odločitev rumunske vlade. Brez dvoma pa je, da Rusija danes zopet upa na Rumunijo, in najbrže

upa, da bo to nado pospešila, če odjenja glede streliva. Po naših informacijah sploh ni misliti, da bi se Rumunija v tem trenutku definitivno odločila. Brez dvoma pa je, da bodo v prvi vrsti na končno odločitev Rumunije bistveno vplivali bodoči dogodki na vzhodnem bojišču.

Srbski šraljevič se ženi.

Bern, 22. julija. Srbski kraljevič Aleksander je potoval v London, ker želi kralj Peter, da se oženi. Angleški kralj in kraljica sta bila s kraljevičem zelo prijazna, a opazilo se je splošno, da se princesa Marija ni udeležila nobenih slavnosti, h katerim so pritegnili kraljeviča in da je celo iz Londona odpotovala.

Islam v vojski.

Turške uradno poročilo.

Carigrad, 22. julija. (K. u.) Turški glavni stan:

Perzijsko bojišče: Ruske sile, o katerih smo poročali včeraj, da smo jih gnali v neredu proti vzhodu, so poizkusile obrambo 30 km vzhodno od Revandusa, a zasledovane odločno po naših četah, niso mogle sprejeti boja in so se umikale dalje proti meji. V zadnjem boju smo zaplenili dve strojni puški.

Kavkaško bojišče: Na desnem krilu spopadi patrolj in krajni boji, v središču in na levem krilu nič važnega.

Sovražno letalo je priletelo nad Sed-dil Bahr; pregal ga je naš ogenj.

Naši prednji oddelki so preprodili oddelke sovražnika, ki so se pojavili zahodno od Kostia; bežali so proti Romana. V boju vzhodno od mesta Suez in pri prekopu med našimi oddelki in dvema vodoma konjenice je sovražnik, ki je popustil nekaj mrtvih, bežal proti prekopu; naši oddelki so mu sledili.

Carigrad, 23. julija. (K. u.) Agence telegraphique Milli. Glavni stan naznanja:

Iraška fronta. V odseku Evfrata je eden naših monitorjev viharo napadel 2 sovražna monitorja in povzročil na enem požar. Naši prostovoljci, ki so streljali z brega, so ustrelili nekaj mož posadke. Sovražni ladji sta morali bežati.

Perzijska fronta. V odseku Kermanshah je položaj neizpremenjen. Oddelki naših čet in prostovolcev so v energičnih napadih vrli ruske bojne moči, ki stoje v okolici Bane, proti vzhodu, 37 km vzhodno od Revandusa, 8 km to stran meje, so naše čete vrgle sovražne zadnje straže. Utrpele so v našem ognju resne izgube. Da si olajša beg, je sovražnik pometal proč orožje, municijo in druge predmete.

S kavkaške in ostalih front nič novega.

22. julija je zadela križarka »Midilli« južno od Sebastopola na močno sovražno pomorsko bojno moč, ki je poizkušala turški križarki odrezati pot. »Midilli« je bila prisiljena voditi žurni boj proti novi ruski vojni ladji vrste »Carica Marija« in štirim torpedorušicam, istotako najno-vejšega sestava. Čeravno so dobivale so-ovražne ladje neprestano ojačenja, je »Midilli« vsled spretnosti svojega poveljnika prodrla sovražni obkoljevalni obroč in se vrnila nepoškodovana.

Rusija proti turškim bolniškim ladjam.

Petrograd, 23. julija. (Kor. urad.)

Rusko ministrstvo za zunanje stvari je s posredovanjem ameriškega in španskega poslanstva v Petrogradu sporočilo turški vladi, da se haaška konvencija iz leta 1907, tičoč na porabi načel ženevske konvencije v pomorski vojni, ne bo izvajala glede turških bolniških ladij.

Na morju.

Nemški podmorski čolni pri otokih Aland.

Berlin. Iz Stockholma se poroča: Nemški podvodni čolni so se pojavili na morju južno od Alanda. Promet med Rusijo in Stockholmom se je zato ustavil.

»Deutschland« vozi zlato.

Haag. »Daily Telegraph« poroča iz New Yorka, da so vkrcali v »Deutschland« tudi zlato.

Zaplemba avstrijskega parnika.

Haag, 22. julija. (Kor. ur.) Nizozemski poslanik v Lizboni je sporočil, da je portugalska vlada zaplenila v pristanišču Mormugao se nahajajoči avstrijski parnik »Vorwärts«.

Diplomacija sporazuma o koncu vojske.

Lugano. Neki italijanski list je pozval vojne atašeje sporazuma, naj izjavijo, kdaj se bo končala po njih mnenju vojska. Ruski vojaški ataše je rekel: Vojska se nahaja zdaj v končnem razvoju, a do konca je še daleč. Angleški ataše je izjavil: Anglija se je pripravljala na vojsko dve leti; lahko se zato vojskuje še dve leti. Francoski vojaški ataše je opozarjal na krepki odpor Nemčije, nasproti kateremu so do-

segli le nekaj uspehov. Dosedanji vojni način je dokazal, da Nemčija ne more več s prejšnjo zmožnostjo premikati svojih čet z enega na drugo bojišče.

»Krona kulture in vsega stvarstva.«

Po dunajski »Zeit« povzamemo: Haaška protivojna zveza je stavila delegatom obeh haaških mirovni konferenc tri vprašanja o mirovnem stremeljenju po vojni. Eno vprašanje vprašuje: Ali je železi in ali bo mogoče po vojni nadaljevati delo haaških mirovni konferenc? — Monakovski profesor mednarodnega prava, Stengel, ki je bil v Haagu delegat nemške vlade, odgovarja: 1. Ne. Sicer pa je to docela odveč, ker končna zmagaba bo brez dvoma in mora biti nemška. Tako bomo tudi mogli vse kalilce miru držati na uzdi in zagotoviti in ohraniti trajen mir ne samo sebi, ampak vsemu civilizovanemu svetu. Ves dosednji potek vojne pač vendar priča, da je izmed vseh narodov previdnost izbrala nas Nemce, da nastopimo na čelo vseh kultur-nih narodov in jih pod našim varstvom vodimo do varnega miru; kajti mi nimamo samo potrebne sile in oblasti, ampak tudi največjo silo vseh duševnih darov in smo krona kulture in vsega stvarstva. Zato je nam pridržano, kar se ni še nobenemu narodu posrečilo, dati namreč svetu mir. — 2. S tem je vsakovrstno mirovno delo nepotrebno, ker bomo mi Nemci kot gospodarji nad nemirnimi sosedi prevzeli tudi službo in nalogo vsakovrstne mirovne policije in jo obdržali iz lastne sile proti vsaki strani. Vsako nevoljo do miru bomo znali v kali zatreti. — 3. Da se podredi našemu v vsakem oziru nadkriljujočemu vodstvu, je za vsak narod edino in najbolj gotovo sredstvo, da si ohrani svoj obstanek. To posebno tudi za nevtrale, ki bi storili najboljšo, če se prostovoljno nam pridružijo in zaupajo. Prava dobrota je in modra previdnost, da se v teh težkih časih razporedi pridružitve mogočni glavi, kajti zasluže za mogočnega zapustnika je najboljša setev za bodočnost. Ni ga naroda, ki bi imel več čustva in idealov, kakor mi Nemci in zato je pod našim varstvom vsako mednarodno pravo odveč, ker bomo mi iz lastnega instinkta in sami od sebe vsakemu dali njegovo pravico.

»Frankfurter Zeitung« odločno protestira, da sme nemški profesor Nemčijo tako kompromitirati pred svetom. Nemčija ne trpi na veličjo, ampak brani lastno kožo. — Dunajska »Zeit« ostro ožigosa to »politično profesorjevo« in kaže, kako je škodljivo to vmešavanje nemških profesorjev v politiko. Ali naj se po Stenglovi izjavah čudimo, da se nevtraleci boje nemške zmage, ker se jim obeta, da bo konec mednarodnega prava in da prijo pod politično in duševno nadoblast Nemčije. Ali naj se čudimo, da svet veruje geslu Francije in Anglije, da se bojujeta za svobodo sveta. Pa profesor Stengel ni prvi in sam med nemškimi profesorji. Ko so nemške čete vkorakale v Belgijo, je 93 nemških profesorjev poslalo civiliziranemu svetu spomenico, ki je podžgala sovražstvo do Nemcev. Nato so profesorji dali nekaj časa mir. Sedaj pa pride zopet eden in zopet škoduje nemški stvari.

Iz Gorice.

Gorica, 21. julija 1916. Vse neizpremenjeno. Lahi se ne morejo ganiti z mesta, zato pa streljejo in pokajo vsak dan nekaj, sedaj tu, sedaj tam in stikavajo naše fronte povsod, kakor žolna, ki kljuje na različnih krajih drevo, da bi iztaknila kje voilo nezdravo mesto, kjer bi našla svoj plen. Pa deblo naše fronte je povsod celo, zdravo in laška žolna si zastoj in brez-uspešno izrablja svoj kljun. Cadorna lahko zapoje tisto: »Kam pa to pride, kam to gre, kam to gre, ali kje je to naše prodiranje!« — 19. julija smo imeli cel dan posamezno artiljerijsko streljanje. Ker je bilo oblačno, so aeroplani morali počivati v hangarjih. Včeraj, 20. t. m., na dan obletne bitke in laške sramote pri Visu so bili italijanski topničarji bolj živahni. Škoda, da nismo smeli izobesiti v proslavo 50letnice naše zmage naših zastav, da bi jih malo bodle v oči. Popoldne se je zvozilo lepo število granat po zraku čez Sočo — šle so večinoma daleč čez mesto. V okrožje ulice via Ponte Isonzo tam okoli Alojzijevega so jih tudi poslali nekaj, dočim so proti večeru vrgli na Straciče nekaj šrapnelov. Proti 6. uri zvečer se je kakor vsak dan pričelo bobnenje min. Ker je bilo deloma jasno, so izleteli tudi aeroplani iz svojih kletk. Dva sta se lovila in preganjala s strojnico nad mestom. Tudi ponoči ni hotelo biti mirno, nekaj pred polnočjo so začele zopet sopihati težje granate nad hišami, a šle so čez, v ozadje mesta. — Vreme imamo tako, kakor kdo hoče. Malo dežja, malo solnca, tako da se ni treba pritoževati radi vročine. Vse bi bilo prav in dobro, samo da bi ti prokleti Lahi kaj kmalu ne mogli več vpirati svojih poželjivih oči od Števerjana gori na našo lepo Gorico!

Po laških vrhovih.

Že v mirnem času sem bil oboževatelj visokih gora. Drzno v nebo kipeči vrhovi vzdramili so vselej mojo grešno dušo in ljubil sem te gorske velikane — v dolini. Divil sem se nad krasoto Triglavskega pogorja v Bohinjskih hotelih, vžival planinski raj v Alaževi koči ob časi sveže pive, v duhu si narisal širni razgled Skrlatice in Razorja na verandi Lujznih toplic ob Blejskem jezeru in na jeseniškem kolodvoru sem z zanimanjem poslušal ljubljanskega planinca, ki se je vračal s šopkom narcis in planik z Golice ali Kočne. — A časi v dolini so se tudi spremenili, prišla je dolga vojska in po dveh letih napravila iz mene sigurnega in vztrajnega planinca, da hribolazca.

Vže tri mesece lazim in plezam po laških gorah, težkopodkovane gorske črevlje, zakrivilno palico v roki, za čepico pa šopek cvetlic — vse kakor pravi naš pesnik in vendar iščem zaman tisti nebeski vrhovec hribolastva, o katerem mi je takole navdušeno pripovedoval ljubljanski planinec na jeseniškem kolodvoru, z zornim zrem raz strmih in visokih gor, da navdušim dušo in srce kakor takrat v Bohinju in na Bledu. In zakaj? Odgovor je popolnoma enostaven: ker vidiš na teh gorah že dolgo mesece vojne. In vendar životarim tu, na nad 1900 metrov visokem vrhu že tri mesece. Poskusil in okusil sem vse dobrote gorskega bivanja. Dva metra debel sneg, mraz, večne megle, deževje, zimo, spomlad in poletje sem doživel tu in si tudi aklimatiziral telo na te vrazje vremenske izpremembe. Moje ležišče je pod skalami, zakrito in zavarovano s kamenjem, tramovi močnih smrek in zemljo. Okoli mene pa cvete najkrasnejša planinska cvetka »rododendron« v sto in sto šopkih. Moja postelja je smrečina, čez katero položim svojo odejo in kjer spim včasih še prav dobro, to se pravi, če me pustijo spati prijatelji onstran hriba. Nahajamo se v bližini strelne črte, vsled tega smo se zarili v zemljo in skale. Malokrat vlada tu gorski mir, ne čuješ petja vselega ptičja, ne vidiš lahkih srn in divjih koz, le topovi okoli nas, pred nami in za nami grmijo noč in dan, praskajo večno in enolično infanterijske puške, gorski zrak je poln šrapnelov in granat. Kamenje se valj in trga po grapah, zemlja se trese in ziblje. Skrit v ležišču in zavetju strmiš predse in čakaš, da se umirijo gorske pošasti onstran hriba, in ko zavlada mir, zlezesh kakor mačiček iz luknje in gledaš na vrhove, ki so ravnokar bruhali smrt raz sebe, a sedaj zopet mirno štrle v sinje nebo. Dan je enak drugemu. Jedva vstaja jutranja zarja, že zaslišiš motorni ropot mnogoštevilnih sovražnih zrakoplovov, ki v predrzni bližini in nižini pišajo nad nami in iščejo jutranje žrtve. Ogenj brambnih topov je vedno silnejši, številni šrapneli izstrelki padajo na naša. Že se bližajo naši zrakoplovi, valjko manjši in hitreji se ti dozdevajo. Zračni boj se prične; raz zrakoplovov klepetajo strojne puške, sovražni Caproni dela drzne manevre, razmeče bombe in pišice raz sebe in hitro odleti v zavetje. Jutranje solnce obseva njegova krila, raz katerih se blišči zeleno belo rdeča tricolora.

Polagoma začenja topovski dvo-boj vseh različnih kalibrov, zdaj silnejše, potem zopet počasneje. Po gorskih stezah plazi gorski tren, vodniki vodijo male konje in mule s težkimi tovari. Eni nam prinašajo hrano, drugi vodo v sodčkih, izmučeni in izpehani odlagajo in se zopet vračajo po dolgi in nevarni stezi v dolino. Tu in tam pade granata med nje, raztrga konje in moža, le za hip je obstala kolona in že odhaja svojo pot. Ogenj sovražnih topov narašča v bobneči ogenj, gora pred nami je pokrita z dimom in eksplozijam, tresk za treskom, sedaj granata, zdaj zopet cvileči mali oblački šrapnela. Iz gozda spodaj se vali debel dim, gore odbijajo grom raz sebe in tulenje topov je podobno strašnemu viharju. Fui, fiiu! tresk, granata je zgrešila svoj cilj in padla na naš prostor. Fui, fiiuu zvižga okoli mene, poka in razbija skalovje. V kritju čakaš in strmiš predse in že zopet se ti bliža vrazji fii. Več ur traja ta gorski boj, potem pa hipoma umolkne in takoj se oglasijo puške. Na tisoč in tisoč strelav hkratu, strojne puške drdrajo neprenehoma — napad. Valovi boja se vzpenjajo iz ene doline v druge, butajo v skalnate stene, zdaj bližje, zdaj dalje — potem pa utihneva-jo v posamezne strele. Daleč za nami grme le še težki topovi, pojemajo in umolknejo. Solnce je vtonilo za gorami, noč je prižgala zlate zvezdice na nebu in pogrnila njen temni plašč čez pozorišče. Naša kolona je oprtala male sodčke na konje in tiho odšla v dolino. Po gorski cesti se čuje le peket kopit in ropot gorskih palic, nočno delo gor-

skega trenja se pričinja. Vležem se na smerično, prižgem svečo in izvršim pisarniško delo, čitam časopise ali prebiram svetovno literaturo v Reklamovi izdaji. Na stezi vlada živahno vrvenje, čuje se posamezen klic, ihtenje, v bližini zarezgeta konjiček, ki osamljen kliče svojega tovariša.

Tako životarimo na laških gorah in pri najboljši volji ne morem najti le ene gore, ki bi mi ugajala, ali, ki naj bi se mogla primerjati po lepoti ali interesantni formaciji z našimi gorenskim vrhovi. Gotovo nimajo ti vrhovi tudi v mirnem času nikake privlačne sile za hribolazce, kajti nikjer ne vidiš tako lepih in udobnih hišic, planinskih koč in zavetišč kakor na naših slovenskih planinah. Le malokdaj opaziš zeleno belo rdečo markacijo, steze, ki se vijejo sedaj okoli gorovja, je napravila šele vojska in na vseh raznih Cimah in Kampah, Lemerle in Menerle, Undiči ali Dodiči vlada praznota, vas in kraji, ki so jako oddaljeni, pa ne kažejo znamenja, da je tu pred leti cvetel tujski promet.

Moj opis laškega gorovja je površen in mračen, temu se ni čuditi, kajti človek, ki že mesece in mesece ni videl vasi ne hiše, ne ljudi, postane čmerikast samotar in malobeseden, vsled tega pripušča natančneje in stvarnejše poročilo gospodu vojnemu poročevalcu, kateri bo šetajoč se po trotoarju glavnega mesta zabrenkal na pesniško struno bujne mu fantazije.

Ižanc.

Spomin na boje v „mrliškem gozdiču“ nad Wolczo doljino.

K bojem junaškega pešpolka št. 17.
Spisal Ivan Gruden.

Ko so bili Rusi silovito poraženi pri prvem obleganju trdnjave Przemysl in vrženi nazaj, jih je naša armada na odprtem polju silovito zasledovala. Začela se je druga naša ofenziva, ki je segala od hribovja Karpatov čez srednjo Galicijo in Rusko Poljsko do obali Vzhodnega morja. Boji na tej črti so bili po izjavi očividcev eni najhujših, najnapornejših in povestnic do sedanjega bojevanja z Rusi. Štirindvajset dni smo stali v boju na življenje in smrt, na mnogih krajih komaj sto korakov oddaljeni od sovražnika.

Naš hrabri pešpolk št. 17 je zavzel takrat višine vzhodno od Nowega Miasta nad vasjo Wolcza doljina (Volčja dolina). Bilo je nekako 10. oktobra l. l., ko je naš pešpolk prišel na to mesto, oddaljeno uro hoda od sovražnih postojank. Počivali smo par ur v senci košatega gozda in čakali noči: ugodnejšega časa za prodiranje. Ko se je zvečerilo smo se razvili v rojno črto: mož oddaljen par korakov od moza, in prodirali proti sovražniku. Prehodili smo nekako polovico pota, odkoder smo imeli dober pregled na sovražnika. Kaj imamo narediti, je vsak vedel: liki krt si izkopati bojni jarek, zavarovati se pred sovražnim ognjem, a tudi uspešno pošiljati ogenj v sovražne strelske jake, ki so bili dvesto korakov oddaljeni od nas.

Naš drugi bataljon je zavzel bojno črto ob robu malega gozdiča, ki je bil globoko zaogozden v sovražne strelske jake. »Mrtvaški gozdič« majorja Pichlerja, kakor smo ga imenovali po našem bataljonskem poveljniku, ki je poveljeval tedaj dva bataljona in zadrževal 24 dni celo rusko divizijo.

Boj je bil silovit. Noč in dan so streljali Rusi iz vseh pušk in strojnih pušk v gozdič. Ležali smo v strelskih jarkih in za vsakega, ki bi bil vstal, bi bil to gotov samoumor, kajti takoj je prežalo nanj deset sovražnih pušk. Naša naloga je bila, zadrževati sovražnika. Da bi naskakovali, smo vedeli, da ima premalo korajže, zato smo naskakovali mi. Prišlo je enkrat povelje za naskok. Zapustili smo strelske jake in se približali do sto korakov od ruskih postojank in od stotnije je prišlo le par mož nazoj. Tudi ranjenci se niso mogli rešiti, ker radi goste toče krogeji ni mogel nobeden nazaj. Od tedaj pa smo ostali v starih naših jarkih. Večkrat sem dvignil glavo, oddal par dobro namerjenih strellov, a že so žvižgale ruske kroglice okoli glave, enkrat mi je ena tudi kožo osmodila in moral sem dol k tlom.

In ta ruska artiljerija! Metala je grane in šrapnele, kot bi mislila izvojevati hiter konec vojne, ali zaloge streliva so ji še pred Božičem pošle. Redno vsak dan ob isti uri je obstreljevala naše postojanke, ali zadelo prav malo. Tudi našega gozdiča se je spomnila vsako popoldne. Streljala pa je samo v salvah (po 10 in več strellov naenkrat), ali izgube od artiljerije so bile malenkostne. Rušilo se je drevje od granat, semtertje kakšnega zasulo, ali do smrti je redko prišlo. Posebno v prvih strelskih jarkih smo bili varni pred njo.

Podnevi je bilo po planjavi nemogoče v naš gozdič; tovariši, ki so nosili jedila, so bili redno postreljeni. Šele ponoči, ko je ponehal ogenj smo vstali iz jarkov in te-

daj je bilo precej življenja. Prinesli so nam nekaj živil, mesa in kruha, čeprav mrzlo, in se pogovarjali s tovariši o težavnem, a odločnem in častnem delu za domovino. In veselo, milodoneče se je glasila pesem v pozno noč: »Marija k tebi...« Zdelo se mi je, kot bi se nad našim gozdičem razprostirala večna nebesa in pripravljala prostor tistim, ki toliko trpe za domovino in pravico...

Tudi prvi bataljon je imel dosti opraviti pred številnim sovražnikom. Njih strelski jarek se je razprostiral po planoti levo od nas. Od nasprotni strani je bil hud ogenj, a tudi naši so odgovarjali dobro. Videti pa ni bilo toli hudega ognja iz strelskih jarkov. Nekoč zapazi tedanji nadporočnik Šušljaj, da se vrhovi dreves majoje. Dal je stotniji povelje, naj začno streljati v vrhove dreves. In kaj smo videli? Padali so kot češarki iz dreves. Rusi so imeli na drevesih strojne puške in celo vpenjače do njih, odkoder so streljali na nas. Ali kranjski Janezi so jih kmalu pogruntali.

Razna poročila.

Razširjeno vojno ozemlje na Ogrskem.

Budimpešta, 22. julija. Stolicy Marmaros in Bistrica sta priklopljeni ožjemu vojnemu ozemlju.

Knez iz Monaka pri sv. očetu.

»Reichspost« poroča, da se je obisk monaškega kneza v Vatikanu vršil popolnoma po predpisih za obiske katoliških vladarjev. Papež kot pravi vladar v Rimu ne pusti, da bi kak vladar v Rimu prejel obiskal italijanskega kralja. Monaški knez je tega obiskal v italijanskem glavnem stanu. Na vatikanskem obisku pa se knez ni nastanil na Kvirinalu, ampak zunaj Rima v papeževi vili v Viterbu, kjer mu je tudi vrnil obisk državni tajnik kardinal Gaspari.

Zakaj bodi Španska nevtralna.

Curich, 23. julija. Bivši španski ministrski predsednik Dato je izjavil, da bo Španska v vseh okoliščinah nevtralna, ker upa, da bo pri spravi dosedaj sprtih evropskih narodov igrala merodajno vlogo.

Iz senata Zedinjenih držav.

Washington, 21. julija. (Kor. ur.) Senat je sprejel mornariško predlogo, ki določa gradbeni program za tri leta. Med drugim se imajo takoj graditi štiri dreadnoughti in štiri bojne križarke. To zahteva izdatkov za prvo leto 315.800.000 dolarjev, kar znaša 45.800.000 dolarjev več, nego je proračunala zbornica reprezentantov v zakonu.

Bombna eksplozija v San Franciscu.

San Francisco, 22. julija. (Kor. ur.) Pri neki paradi v korist oboroževalni propagandi se je zgodila bombna eksplozija; 6 oseb je mrtvih, 29 ranjenih. Bomba je bila skrita v kovčegu; hiša, pred katero je razpočila bomba, je bila zrušena; z dopisnicami je bilo prej posvarjenih več oseb. Policija je zaprla nekega sumljivega mornarja.

Velika nesreča v Berlinu.

Berlin, 23. julija. (K. u.) V okolici Berlina se je zgodila pri zgornjem Spreeskastra nesreča. Osební parnik je zadel v motorni čoln, v katerem se je vozilo veliko oseb; več jih je med njimi utonilo. Govori se, da je mrtvih 20 oseb, a uradnih poročil o tem še ni.

Morilec Jauresa prosil, da bi smel na bojišče.

Pariz, 23. julija. (K. u.) Morilec Jauresa Villain je prosil, da bi ga odpustili iz zapora na bojišče. Njegovo prošnjo so odbili.

Dnevne novice.

+ Cesar je z Najvišjim odlokom, izdanim 8. julija, najmilostljiveje blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad avstrijskimi vojnimi zbori. — Cesar je z Najvišjim odlokom, izdanim 7. julija, blagovolil dovoliti sistemiziranje pobočnega orožja za funkcionarje avstrijskega Rdečega križa iz civilnega stanu.

+ Ministrski svet s precej dolgim razgovorom se je vršil v soboto na Dunaju.

+ Poljski klub ima svoje plenarno zborovanje dne 29. t. m.

+ Madžari. Sliši se, da pojdeti grofa Andrassy in Apponyi ta teden k cesarju. Grof Andrassy gre v kratkem v Berlin.

+ O »Slovenskih bojnih in vojaških pesmih« v nemškemu prevodu Rudolfa pl. Andrejka prinaša daljšo oceno oficijozni dunajski »Freundenblatt«.

+ Odlikovanje. Poštar na Krki pri Zatičini g. Josip Jakš je odlikovan za izredne zasluge za vojno botrstvo z veliko častno diplomom. Enako odlikovanje je prejela poštarica v Dobu g. Franica Peterman.

+ Imenovanje. Za polkovnika je bil imenovan bivši pred sovražnikom padli podpolkovnik in poveljnik 55. pp. Alojzij Velkaverh.

— Na laškem bojišču pri Asiago je 6. junija padel Franc Kastelic, kadet pešpolka. Rajnki je bil rojen v Metnaju pri Zatičini in je obiskoval gimnazijo v St. Vidu nad Ljubljano. Bil je izvrsten dijak in je meseca marca t. l. dovršil maturo z odliko. Ob maturi je nosil srebrno hrabrostno svetinjo, ki jo je prislužil v vročih bojih pri Oslavju. Mlado življenje mu je končala granata, ki se je tik njega razletela in z njim vred ubila še pet drugih vojakov. Blagi mladenič, ki so ga vsi radi imeli, je bil tudi vzoren kongreganist. Naj mirno počiva v tuj zemlji!

— Trije junaki padli v enem tednu. Iz Leskovca se poroča: Dne 4. julija je na gališkem vojnem polju padel 20letni kadet aspirant Jožef Pirc iz Velike vasi. Pokojni je v Novem mestu dovršil sedmo šolo in napravil maturo. Pokopan je v Stanislavovu in ima svoj poseben grob. — 9. julija je pri naskoku na Laha padel 36 let stari oženjeni Franc Urbanč iz Mrtvic, pokopan je na gori Cima Dodici. Istega dne ob pol 5. zjutraj je padel tudi tam 19letni Janez Mlakar iz Leskovca. Junakom svetila večna luč!

— Iz Kroke, 21. t. m. je došla g. načelniku železobirne zadruge Val. Šolar od preč. g. voj. kurata dr. Kulovca taka-le dopisnica: »Naznanjam uradno žalostno vest, da je padel dne 3. julija ob 6. uri zjutraj pri naskoku kadet Zdravko Šolar, roj. 1895. Zadel ga je sovražna krogla v glavo. Drugi dan smo ga pokopali na skupnem vojaškem pokopališču polka blizu gore Monte Dodici. Za hrabro vedenje je bil isti dan povišan v kadeta. V imenu celega polka vam izražam svoje najiskrenejše sožalje ob hridki izgubi. Tudi meni je zelo žal za njim, saj je bil par let moj učenc. Bog naj Vas tolaži v Vaši žalosti.« — Spoštovani rodbini, ki je izgubila v padlem junaku najstarejšega sina, talentiranega, vrlega visokošolskega tehnika — naše iskreno sožalje. N. v. m. p.!

— Padla sta praporščak 59. pp. Jurčič Ivan in praporščak 36. dom. p. Kuret Emil.

— Štirikrat odlikovan je bil do zdaj v sedanji vojni major 12. gorskega artiljerijskega polka Ivan Zimniak; prejel je: vojaški zaslužni križec z vojno dekoracijo, vojaško zaslužno svetinjo na traku voj. zasluž. križca, Signum laudis in red železne krone 3. razreda. Razen tega je dobil major Zimniak dve pohvalni priznanji.

— Iz Kranjske gore. Začela se je letna sezija, žal da brez letovčarjev. Bodočim obiskovalcem lepega našega kraja pa že danes lahko povemo, da bodo dobili Kranjsko goro po končani vojski popolnoma prenovljeno. Krasne ceste in električna razsvetljava, za kar si je pridobil g. ing. Ivan Bešter neprecenljivih zaslug, so nam že danes v največji ponos. Največja snaga in čist planinski zrak pa varujejo tukajšnje prebivalce vseh epidemij. — Letino imamo, zlasti za seno, prav dobro, pridelalo se bo tudi nekaj žita in posebno krompir prav dobro kaže. — Smo blizu bojne črte, slišimo sem in tje grom topov in v novjšem času nas je obiskal tudi sovražni letalec, ki je na raznih mestih metal letake z vsebino, katere govorijo zlasti o našem III. zboru. Da, da, ta jim preseda! Slovenci in Hrvati, njihovi smrtni sovražniki, a naši nesmrtni junaki!

— Poročil se je rez. nadporočnik g. Valentin Eržen z gđco Marijo Hlebošo iz Kranja.

— Smrtna kosa. Umrl je bivši celjski državni poslanec dr. Rihard pl. Foregger. — Umrl je v Kranju zasebnik Radeckijev veteran Andrej Galjot podomače Čurnik. — Podlegel je ranam c. in kr. poročnik Ferdinand Janša, sin vpok. c. kr. okrožnega stražmojstra Ivana Janša v Kranju. — V Mariboru je umrl hišni posestnik Martin Musek. — Umrl je v Mariboru hišni posestnik Ferdinand Abt. — Včeraj, dne 20. t. m. smo na Dobrni pokopali gospo Marijo Kurzaman, ki je 18. t. m. zjutraj umrla. Rajna je bila hči dolgoletnega topliškega blagajničarja in gostilničarja Jožefa Braunerja. N. v. m. p.!

— Cesarjev spomenik so odkrili dne 23. t. m. v Osijeku. Spomenik so izdelali vojaiki-rekonvalescenti.

— Oporoka škofa Krapca. Škof Krapac je zapustil milijon kron za škofijsko deško semenišče v Djakovu, ki se bo šele ustanovilo, 200.000 K za razna kulturna in dobrodelna društva na Hrvaškem.

— Dobrna. V naših toplicah je zdaj kakih 80 častnikov in vsega skupaj od začeta junija je bilo tu kakih 100. Prostora za civilne topličarje je torej še dovolj; sta dva hotela: »Union« in »Styria« še popolnoma na razpolago. Večinoma se letos lečijo tukaj na srcu in živčnih boleznih.

— Naši vojaki v Jeruzalemu. »Novine« poročajo, da so prejele dopisnico iz Jeruzalema, katero pošiljajo naši vojaki z besedami: »Pozdrav iz Palestine.« Nato slede podpisi.

— Srbski polkovnik Radović pripe-ljan v Sarajevo. Iz Sarajeva se poroča z dne 19. t. m.: Polkovnika srbske vojske Radovića, ki je sokriv umora našega pre-

stolonaslednika in njegove soproge, so pripeljali v Sarajevo in ga izročili tamošnjemu vojaškemu sodišču.

— Zagrebški dnevniki se podraže. Z dnem 1. avgusta se podraže za 2 vinarja vsi oni zagrebški dnevniki, ki izhajajo na osmih straneh.

— Smrt v ognju. 17. julija je do tal pogorelo gospodarsko poslopje Franca Zorko v St. Lenartu v Slov. goricih z vsemi pridelki, krmo, vozovi, orodjem in vrhu tega več prešičev. Škoda znaša 10.000 K, zavarovalnina 1730 K. Pri gašenju se je Zorkov hlapec tako opek, da je naslednji dan umrl.

— 13 prešičev zastrupila. Zaprli so 24letno dekle Marijo Arnuš, ker je osumljena, da je iz maščevanja, ker je bila odpuščena iz službe, zastrupila prešiče svojega bivšega gospodarja Avgusta Stanič v Brežicah pri Ptujju. Ob tem je poginilo 7 prešičev v vrednosti 800 K, 6 so jih rešili.

— Dopust poklicnim strojnikom in kurjačem mlatilnic. C. kr. vojno ministrstvo je odredilo, da se sme poklicnim strojnikom in kurjačem mlatilnic — drugim strojnikom in kurilcem ne — dovoljevati dopust do 30. novembra 1916. Pojasnila dajo politične okrajne oblasti.

— Prodajne cene za nadrobni promet s sočivjem. Na podstavi § 19. cesarskega ukaza z dne 11. junija 1916. leta, drž. zak. št. 176, se določajo za nadrobni promet s sočivjem naslednje cene za en kilogram, in sicer: za fižol 86 vinarjev, za grah 86 vinarjev. Ta ukaz dobi moč z dnem, ko se objavi. C. kr. deželni predsednik: Henrik grof Attems s. r.

Ljubljanske novice.

Ij Podelitev naslova. Cesar je podelil vadniškemu učitelju na c. kr. učiteljsku v Ljubljani, okrajnemu šolskemu nadzorniku Antonu Maier, o priliki trajne upokojitve naslov cesarskega svetnika.

Ij Umrla je včeraj v nedeljo popoldne na Kongresnem trgu št. 5 gospa Ana Ravnikar roj. Kofol, mati gospoda nadpoštarja Vek. Ravnikarja v Ljubljani v 80. letu starosti. Pogreb bo jutri v torek ob 3. popoldne. N. p. v m.!

Ij Umrla je dne 24. t. m. v deželni bolnišnici 42 let stara Školastica Berti, tobačna delavka, stanujoča na Rimski cesti št. 17. Imenovana je pristojna v Benetke na Laškem.

Ij Umrla so v Ljubljani: Fran Banek, poddesetnik. — Simon Terenyi, vojaški voznik. — Dragica Berghauser, hči magistratnega sluga, 18 mesecev. — Ana Ravnikar, vdova davčnega uradnika, 79 let. — Ana Bernard, bivša trgovka, 88 let. — Evgenija Petrič, hči pilarskega brusarja, 10 dni. — Jakob Buchwald, črnovojniški delavec. — Stanislav Staszak, črnovojniški pešec.

Ij Prav. Policijska oblast je vnovič opozorila trafikante, da ne smejo prodajati nenravnih tiskovin, šunda o dektivih, indijancih, zločincih in pustolovcih. In izložbo v Ljubljani?

Ij Stara ncpoboljšljivka. Zaprla so 57letno potepuško Julijano Treo, ker je osumljena, da je na hodniku v nekem zavodu ukradla moški klobuk, nekemu vo-jaku pa 20 K.

Ij Dobro sta se založili. Pred približno štirimi meseci sta dve ženski, po vsej priliki primorski begunki, ukradli v neki trgovini v Prešernovi ulici par ženskih rokovic. Oškodovana gospa ni napravila ovadbe, pač pa je dala v »Slovenca« notico in sama je poizvedovala za ženskama. Pred mesecem je ženska zopet srečala in ju zasledovala pozno v noč, dokler se nista podali na svoje stanovanje, katero je na ta način dognala. Nedavno je za ta slučaj zvedela policija in pri osumljenih ženskah: 21 letni Mariji Kuzmin, Strelske ulice, in 20letni Ivani Poltri, Mala čolnarska ulica, izvedla hišno preiskavo. Uspeh je bil nad vse presenetljiv. Obe dekleti, goriški begunki, sta bili zadnjih šest mesecev zaposleni v neki tukajšnji rezervni bolnišnici kot šivilji. Pred štirimi meseci sta začeli z manjšimi tatvinami ter sta prinesli najprej domov nekaj rjuh. Kasneje sta ukradli vse, kar jima je prišlo pod roke. Našli so v njunih stanovanjih 378 K v denarju, 5 kg Schichtovega mila, 67 novih rjuh, 23 servijet, 50 obrisač, obvez, čokolade, več steklenic vina China, 12 parov jedilnega orodja, 325 razglednic, nove domače čevlje, flanelo, iz ukradenih rjuh narejeno žensko perilo, toaletno milo in veliko odrezkov od rjuh. Dekleta sta se imeli kmalu poročiti, sedaj sta pa romali z ukradeno balo vred k deželnemu sodišču.

Ij Zgubila se je 3. t. m. nikelnasta ura brez verižice v sredini mesta. Ker je ura spominke vrednosti, se prosi poštenega najditelja, naj jo odda proti odškodnini na mestnem policijskem uradu.

Ij Našel se je zlat ščipalnik, dobi se pri Jožefu Bezljaj v c. kr. tobačni tovarni.

Primorske novice.

Preč, msgr. Ivan Ev. Kolavčič, kano-nik - zlatomašnik, je, ob 50letnici svojega mašništva daroval goriškemu odboru za uboge begunce 50 K, za uboge sirote in udove naših padlih vojakov III. kora 50 K, za slovensko sirotišče v Gorici 50 K, za malo semenišče v Gorici 50 K.

Razno iz Gorice. Dež smo imeli, vendar premalo, ker je zemlja še vedno zelo izsušena. Vročina je buda. — V mestu je v zdravstvenih ozirih tako dobro preskrbljeno, da ni sedaj nobenega slučaja nalezljive bolezni. — Vožnja iz Gorice v Volčjo Drago stane sedaj z vo-zom 3 K, za blago pa 3 K za 100 kg. V mestu se sedaj toči večinoma črno pivo in stane pol litra 72 vin. Goriški kmetje sedaj svoje pridelke lahko doma prav dobro prodajo. Grozdje je kazalo prav lepo, sedaj je pa začelo v nekaterih kra-jih po Vipavskem bolehati. Za sadje je letos srednja letina. — V Gorici in oko-liči se toči večinoma ogrsko, štajersko in dalmatinsko črno vino in stane liter 2 K 40 vin.

Poročil se je danes v Mariboru gosp. Franc Kurinčič, trgovec v Gorici, sedaj Dornberg, z gđeno. Ido Kurin-čič, roj. Furlani.

Tisoč istrskih beguncev iz Rovinja in drugod se je minuli teden vrnilo v domače kraje, da opravijo poljska dela.

Javni podpor so razdelili v Trstu v tednu od 12. do 18. junija letos: Občinska podpora brezposelnim: v denarju 3001 K, kosil 1033, večerij 998; občinska podpora družinam vpoklicanim: 975 K 50 vin. v de-narju, 260 kosil; na račun dobrodelnega za-voda: 12.455 K 38 vin. v denarju, 31.512 kosil, 16.772 večerij, 261 parov čevljev, 7 oblek in 49 raznih kosov obleke. Vsega je bilo danih denarnih podpor 16.431 K 88 vin., vsi stroški za dobrodelnost pa so znašali 34.638 K 88 vin. ali dnevno po 4948 K 41 vin.

Cene živil v Trstu. Tekoči teden od-da-ja tržaška aprovizacijska komisija živila po naslednjih cenah: rumena moka 80 vin. kilogram; fižol 1 K kg; ječmen 1 K 08 vin. kilogram; špeh 9 K 60 vin. kg; mast 10 K kilogram; olje navadno po 8 K 70 vin., fino po 20 K liter; jajca 18 vin. komad; milo 5 K kilogram; črno vino: gostilničarji in krč-marji dobe vino od veletrgovcev po 1 K 80 vin. liter, družine pa po 1 K 92 vin. liter; vino v steklenicah prodajajo vele-trgovci po 1 K 96 vin. liter; v gostilnah, krčmah in točilnicah se toči vino po 2 K 16 vin. liter, v hotelih in restavracijah pa po 2 K 40 vin. liter.

Ponikve. Mnogo čestitk mi je došlo od blizu in od daleč k moji 50letni sv. maši, ki sem jo obhajal 16. julija. Zelo težko pa bi mi bilo, vsem p. n. gospodom vsakemu posebej se dostojno zahvaliti. Zatorej se s tem obračam na sl. uredništvo »Slo-venca«, da blagovoli mojo srčno zahvalo dotičnikom v svojem mnogo čitanem dnev-niku izjaviti. Hvaležno vdani Josip Golja, župnik v pok.

Steinklamm, 21. julija 1916. V nede-ljo 16. julija so se preselili naši slovenski begunci iz Steinklamma v Bruck, ostalo je tu le še nekaj čez 200 Slovencev. Dru-gi so večinoma Istrijani, Dalmatinci in Albanci. — 25. julija bi morali imeti bir-mo, ker pa ni še nova cerkev končana in so večinoma otroci odšli v Bruck, ne ve-mo, kdaj bodo otroci birmovani. — Pri menaži — močniku — je požrl neki mož iglo (bucko) ravno pred odhodom v Bruck, silno je trpel, pa hvala Bogu, na Dunaju se je rešil. — Neka Italijanka, šivilja Ca-stignetti, »zelo protežirana«, je okradla taborišče za več tisoč kron vrednega no-vega blaga. Ni čudo, če so otroci in starši raztrgani, ko taki toliko ukradejo, golju-fajo in sleparijo. Zaprli so jo v Kirchbergu. Na Dunaju je imela svojo zalogo ukrade-nega blaga. — Danes, 21. julija, nas zebe, če bo šlo tako naprej, bomo jutri dobili sneg. Po sobah moramo kuriti. Pa saj smo na letovišču, na hladu, potrpeti moramo.

Iz vojaškega življenja.

Vojak je pač človek kakor drugi ljudje. Tako mehkužen ni — to je res, kakor je bil doma. Seveda pri vojaku ni mehke posteljice, ampak trda slama, in mnogokrat še te ni. Tako n. pr. ležim jaz sedaj na vejevju. Odeja pokriva ve-jevje, za zglatje zvita suknja in dobro se spi, seveda ako se s praznim trebu-hom celo dopoldne plazi po strmih pe-činah. — Kajpada, doma je pridna ma-mica kavo skuhalo, umivalnik je bil pripravljen, zrcalo z glavnički ti je bilo na razpolago, da si si po lastnem uku-su lase uravnaval, se spalil in lišpal, da si se samemu sebi zdel — lep in fle-ten. Tudi tega pri vojaku na bojišču ni. Pač sama mehkužnost! Tu na bojišču se zbudiš pod platnom. Ako si predolg, »špegajo« noge izpod platna na zrak in ako pada še dež, potem si spé pereš noge. — Kavo! Kajpada, moraš sam po

njo če nimaš treh zvezd na ovratniku. Ej, ta črna kava! Včasih je dobra, vča-sih pa zanič! Vojaki pravijo: Voda! Čreva se operejo od ponočnega spanja. — Hm, komisa si narežeš v posodico z lepa ali z grda — jesti moraš, ako no-češ, da ti bo pel »psalm Hungarijam«. Seveda, če je človek lačen! — Spomni se ljubega doma! Kako je bilo doma in kako je tu! O santa simplicitas! Sicer pa: Vse za domovino.

Seveda lonec si moraš tudi sam po-miti, ako si ga sam ne pomiješ, bo ve-dno umazan. — Da, kaj sem hotel še povedati! . . . Apropos! — Menaža! — To je glavno! Če je ta dobra, potem se pozabi marsikaj! Hm! Kako lepo se sli-ši klic: »Menage holen!« Kajpada mo-raš spet s skledico v roki k velikemu kotlu in kuhar ti nasuje vanjo veliko zajemalko jedi. Seveda je bilo doma vse drugače, lepše! Kajpak, pogrnjena mi-za, servijet, žlica, vilice, nož, kozarec, pol litra vina, mehka stolica in — tri, štiri »rihte«, in potem še sadje, sir, ka-va in — močnata jed! Hudiman! To so bili časi. — He, tega pri vojaku na bo-jišču ni! V eni roki jedilno skledico, v drugi žlico, to je vse! Vsedeš se pa kamor prideš. Na travo, na tla, na za-boj, na hlod. In miza? No, miza — ko-ščena. Noža niti ne potrebuješ, je bolj ročno kar z zobmi trgtati meso! No, kdo bo iskal nož, vilice in drugo ropotijo, brez katere doma nismo hoteli kosila — še povohati ne! Tempora mutantur!

Seveda doma nisi imel na obleki nobenega mastnega madeža. Skrbna mamka ali ženka si je štela v sramoto, če je njen ljubljani okrapan okoli hodil. Salamiš, tu je pa drugače! Pa še sala-mensko drugate! Če nimaš nosne rute ravno v žepu, se obriše nebodigatreba kar z rokavom. In če ti ostane kaka mastna kaplja na brkih — se ne boš dolgo obotavljal in ne boš nobenih po-klonov delal, ampak kar po vojaško-domače: v rokav. Rokav je vojaku naj-boljša in najpriročnejša brisača. Seve-da ni to okusno, še manj snažno! A kaj pa se hoče, je pač vojska! — Hm! In ta rokav! Masten je! Naš kuhar ima tudi še precej masten trebuh, mastno lice, mastne roke! In kaj je vse na njem mastno, naj bo mastna še njegova oble-ka! — Nekoč smo imeli malo zabele, zelje je bilo slabo. No, manjkalo je par kil špeha. Vojak, ki ni nikoli zadovo-ljen, je pristopil k mastnemu kuharju in mu zabrusil: »Ti, vsega dobrega sita pijavka, ako bi danes vrgel tvojo oble-ko v zelje, pa bi bilo dobro zabeljeno!« Mastni kuhar pa je godrnjača zavrnil s kuhalnico v roki: »Ti sestradani »kri-pel«, še takega zelja nisi vreden!«

Seveda, če je obleka že preveč ma-stna, potem se že mora skrbeti, da se »kranjo« doli spravi. A kako! Še nikoli nisem pral. Prati ne znam, a pri voja-kih ni nobenih učiteljic za pranje, šiv-anje, kuhanje, krpanje. Tu je vsakdo samouk. Prvič gre malo težko, drugič gre že boljše. — Torej operem. Vzajem posodo vode. Omilim in »žmikam«. Se-veda vojaška »kranja« z mrzlo vodo se ne opere. A ognja, da bi vodo segel, ni. Drv ni! Kaj storiti? — Bliznj leseno ograjo polomim, ogenj zažgem in oble-ko skuham. V potu svojega obraza sem končno vendar opral. Spomnil sem se ljubega doma. Kako je bilo doma! Še menil se nisem za pranje. Pa saj bi bilo to sramotno, da bi se utikal v take reči, pri katerih moška glava nič ne razume. In vendar! Poglejte sedaj! Cela perica sem postal! Vojska bo pač prinesla do-mov razne skazimojstre!

Kajpak, če so hlače že preveč raz-trgane, tako, da molijo spodnje hlače na več krajih na dan, potem jih je tre-ba zakrpati. Hm, krpati je lepo reči, a faktično tudi zakrpati je pa drugo. — Pa nič ne pomaga. Če jih sam ne zakr-paš, tudi drugi ti ne bodo. Torej šivan-ko v roko, nit skozi ušesno šivanko. Ja, ja, to je salamensko težko delo za one-ga, ki je poprej sukal pero. Sivanka ne gre izpod rok. Sivi nerodni, veliki, eden mali, eden velik, eden počez, eden po-dolgič. Jeziti se nič ne pomaga. Ko si končno gotov s šivanjem, šele zapaziš, kakšnega kozla si ustrelil. Namesto da bi hlačnik narobe obrnil, ko si »fliko« našil, si šival »blek« kar na zunanje li-ce hlač.

No, kaj se hoče! Vsak ni za vse! Ko sem pozneje še šival, sem že boljše na-pravil. Skušnja nauči, praksa še bolj. Seveda, doma je bilo drugače. A sedaj smo na vojski. In če smo na vojski, se moramo marsikaj naučiti, tako n. pr.: kuhati, šivati, prati, čevlje snažiti, po-mivati, se briti, na trdem spat, večkrat moker biti, vodo v čevljih imeti, zim-zovati, lačen biti, na straži stati, 35 kg teže navkreber nositi, se privaditi so-vražnim kroglam, sovražnike streljati in prebadati, sam kroglo v nogo dobiti, uši rediti in takele lepe in srčkane »meštirje« se naučiti — je pač vojska! Kaj hočemo!

Razne novice.

Velikodušen čin prestolonaslednikove soproge. Prestolonaslednikova soproga nadvojvodinja Cita je že pred dnevi izro-čila za vojno zbirko kovin celokupno ko-vinsko posodje in orodje nadvojvodskega gospodinjstva. Samo bakreni predmeti so tehtali veliko nad pol tisoč kilogramov, pa tudi ostala zbirka dragocenih kovin je bila zelo znatna. Prestolonaslednica nad-vojvodinja Cita je v sedanjih težkih dneh sploh povsodi prva, kjer gre za prostovolj-ne žrtve in pomoč domovini.

Častniško zdravilišče za jetilne gradi družba »Belega križa« v Grimen-steinu na Nižjem Avstrijskem, kjer zgradi vojna uprava enak zavod za mo-štvo. V častniškem zdravilišču bo pro-stora za 60 postelj; zavod bo vzorno urejen ter bo nosil ime: »Paviljon nad-vojvodinje Izabele«. Ker bo nujno treba zgraditi še več takih zavodov v Avstriji in na Ogrskem, bi bilo zelo želeli, da se najširši krogi zavzamejo za to stvar in jo podpirajo. Darove in dopise je pošil-jati na glavni urad c. kr. družbe Be-lega križa, Dunaj I., Bräunerstrasse 3.

Upaljški predmeti ne smejo v voj-nopošne pakete. Uradno se naznanja: Opetovano že je nastal ogenj v železni-ških vozovih z vojnopoštnimi paketi, ki je uničil velik del ali pa tudi vse pošil-jatve. Vzrok tem nezgodam, ki se v zadnjem času množe, je, kakor je doka-zano, v tem, da se kljub obstoječi pre-povedi vojnopoštnim pošiljateljcem še vedno prilagajo lahko upaljški pred-meti, posebno užigalice. Zato se znova opozarja na to prepoved kakor tudi na to, da imajo poštni uradi nalog, da skrbno pregledajo vojnopoštne pošiljat-ve in se v obliki meri poslužujejo pravi-če, da jih odpirajo. Ako se v kakem pa-ketu najdejo prepovedani predmeti, se bo proti pošiljatelju vložila kazenska ovadba, razen tega se bo zahtevala od njega konvencionalna globa 50 K.

Pesnik in kavalir. Neki slavni slikar se je ponudil v družbo znanemu pesniku, ki je bil bolj majhne postave, da ga bo slikal. Mladi kavalir, ki se je rad iz vsa-kogar norčeval, ga je vprašal, če se da nemara slikati v nadnaravni velikosti. »Ni-kakor ne,« ga je zavrnil pesnik, »nisem eden tistih, ki se radi delajo večji kakor so.« — »No, pa se dajte slikati vsaj celi,« mu je nagačivo dejal kavalir. — »Tudi to ne! To ima kakšen pomen za viteze, da še vidijo tudi njih ostroge, ali pri nas je glavna reč — glava in to zadostuje!«

Narednik in črnovojnik. Narednik raz-laga črnovojnikom, kako se je ravnati stra-žam in patrolam v mestih, kako prijeti za-sačenega zločinca. Obrnjen k najbližjemu črnovojniku pravi narednik: »Bodite paz-ljivi v tej službi; ako se v vsem tem dobro izveščate, se lahko kdaj pozneje potezate za policijsko službo. Kaj pa ste v civilu?« — »Župan, gospod narednik.«

Poljski delavski oddelki v ruski ar-madi. »Gazeta Radomska« poroča: Poljski v Rusiji izhajajoči časopisi poročajo, da je poleg »slavne« poljsko-ruske legije Gor-czynskega nastala v Rusiji druga organi-zacija pod imenom: prostovoljni delavski oddelki (družiny) St. Zojciehowskega. V te oddelke uvrščajo vse Poljake, v gotovi starosti, ki si iščejo dela, v prvi vrsti izse-ljence. Vstop v te je sicer prostovoljen, vendar kdor vstopi enkrat v nje, se ne more tako lahko iz njih več osvoboditi. Zaradi tega niso priljubljeni. Oddelki so razdeljeni na polke in sicer po 1000 ljudi v vsakem polku in nosijo uniforme, poma-gajo pri zgradbi utrd in izvršujejo vsa dela v etapnem ozemlju. Takih polkov je mnogo, toda kakor pripovedujejo, se širijo zadnje čase med njimi silovito dezertacije.

Tretji vrček piva ni »neobhodno potreben. Neki gost na Dunaju je na-znanil gostilničarko Ano Martinkovits sodišču, da mu ni hotela dati tretjega vrčka piva, s čimer da se je pregrešila proti § 482 k. z. (odrekanje prodaje ži-vil). Gostilničarka se je zagovarjala, da je bil spil tožitelj že 6 vrčkov piva in da ji je bilo pivo pošlo. Sodnik je glede zavžite pijače vrjel gostilničarki, češ, da ni bila dolžna dati že tretjega vrčka piva, ker se tretjega vrčka ne more več smatrati za neobhodno potrebno.

Umetnost varčevanja. Zanimiv kul-turni dokument je razstava, ki je bila ne-davno otvorena v Londonu: razstava var-čevanja. Priredil jo je londonski lordmajor in smoter razstave je jasen: pokazati ima širjim slojem pota in sredstva, kako se si-stematično varčuje. Razstava je bila pri-rejena v Princes Stating Clubu in otvor-jena deset dni. Tudi vstopnina je bila niz-ka. Razstava ni bila trgovska, bile pa so skrbno izbrane trdke, katerih izdelki so v resnici priznani za praktične in poceni. V razstavnih prostorih so se vršila vsak dan predavanja o redilni vrednosti raznih jedi, o varčevanju v domačem gospodar-stvu, o obleki in higieni. Poleg tega je priredil »United Workers« vrsto posebnih predavanj o vojnih financah, o pomnožitvi proizvodnje in o razmerah med delom in

kapitalom. — Na razstavi so bile tudi po-sebnosti: n. pr. javne debate med gospodi in deklami, tikajoče se problema varčeva-vanja v domačem gospodinjstvu. Služkinje so lahko svobodno svoje mnenje povedale, in to je velike vrednosti, zakaj njih izkuš-šenj ni mogoče podcenjevati. Kako se bo-do nekatere gospe ujedale, je pač postran-ska reč. — Zenski okrožni zavod v Lon-donu je pametno razstavil tudi: Navodilo domačega gospodinjstva. To ima biti ka-zi-pot gospodinjam, kako je treba gospodi-njiti brez nepotrebnih potrat delavskih moči; geslo: »varčujte z energijo!« se ima proizvajati v domačem gospodinjstvu do skrajnosti, zakaj škoda je vsakega nepo-trebnega koraka in tekanja, posebno pri pospravljanju. Tudi se je tu kazalo, kako je treba gospodinjiti v otroških sobah, v domači peki, kjer lahko pomagajo tudi otroci. Nadalje je bilo povedano, da se v sto in sto hišah lahko izhaja brez služkinj, ne da bi se bilo komu treba pretegniti ali imeti kakšne neprilike; zadostuje le smo-treno delo razdeliti in ekonomično izvrše-vati. — V veljavo so prišle tudi stare oble-ke: pokazalo se je, kako je možno raztr-gane obleke še popraviti in nositi. Tudi »kuhinja z enim samim loncem« je bila za-nimiva razstavna posebnost. To vam je bil namreč poseben pisker, ki se je kuhalo v njem celo kosilo: meso, krompir, pud-ding in omaka. Prištedek drv je »pri enem piskru« znaten, vsa drva za eno kosilo sta-nejo komaj — 4 vinarje. — Razume se, da niso manjkali tudi proračuni, omenjajoči nekoliko znano veliko kuhinjo. Nadalje je bilo pokazano in povedano, kako je prak-tično rediti domače zajce, perutnino, kože in se baviti z čebelarstvom. Ali za prebi-valce velikega mesta je vendar težko, vkljub temu, da na razstavi zapeljivo miče »štedilno kosilo« za 10½ pence (1 K 3 v) iz kostanjevega pureja, gvoje pečenke, oljke, krompirja, zelja, puddinga s citro-novo omako, praženih česenj, riža in kave. Brez dvoma »reklamni« obed, zakaj dobro so nam znane razstavne restavracije in njih cene. Ali Angleži hočejo imeti oči-vidno kurioznost in njih vojni obed je vse-kako prava kurioznost.

Ogromen trinadstropen most. Znani ameriški inženier dr. ing. Gustav Linden-thal je izdelal načrt za most preko reke Hudson pri Newyorku, ki naj bi olajšal promet s Hobokenom. Doslej se je vršil promet med Newyorkom in Hobokenom na brodeh in pa skozi tunel, kar pa nika-kor ne odgovarja zahtevam hitrega in ne-motenega prometa. Potreba mostu je bila že davno pereča, a radi visokih gradbenih stroškov in velikih tehničnih težav se stvari niso upali lotiti. Sedaj pa so pre-magani vsi pomisleki in most se zgradi po načrtu Lindenthala. Most bo zgrajen v vi-seci obliki ter bo dolg 2½ km; srednja od-prtina bo imela 944 m razpetine. Ta doslej nedosežena razpetina je potrebna zato, da ostane reka na sredi popolnoma prosta za plovbo, dalje so pa tudi talne razmere ta-ke, da bi bilo zelo težavno napraviti tem-elj za steber. Most bo imel tri nadstropja in bo 46 m širok. Zgornje nadstropje bo za pešce, po srednjem nadstropju bo teklo šest tirov električne železnice, na spod-njem nadstropju se bo pa po osmih tirih razvijal železniški promet. Most bodo zgradili v sedmih letih, gradbeni stroški so proračunani na 319 milijonov mark.

Obrtnik in vojna sedaj ne moreta biti posebna prijatelja. O dunajskih razmerah je tožil princ Lichtenstein. Pa tudi v Nem-čiji ni boljše. »Bund der Handwerker« piše: Na tisoče obrtnikov je moralo za-preti svoje delavnice. Če jih bodo zopet odprli, je veliko vprašanje. Tisoče malih eksistenc je uničenih, dočim so se veliki obrati mogli prilagoditi drugačnim razme-ram in pomočnike in delavce kot »nepo-grešljive« oprestiti vojaške službe in pre-vzeti del odjemalcev vpoklicanih rokodel-cev. V vseh delih naše uprave prav notri do prej tako ekskluzivnega vojnega mini-stva sta velika trgovina in veleindustrija zadobila tak vpliv in tako moč, da skoro povsod odločujejo njuni ljudje in da danes v takozvanih vojnih družbah najbolj vlada denarna vreča, ki sicer tudi misli, da služi splošnosti, pa seveda le tako, kakor je to delal že pred vojno.

Vojni stroški entente v letu 1916, zna-šajo doslej 170—190 milijard, ne vstevši škode na ljudeh in stvarih. To se pravi, da se je zmanjšalo narodno premoženje en-tentinih držav v tem času za 21—23%. Za pokritje bremen iz teh milijard skupaj s prejšnjimi državnimi dolgovi bo treba 11 do 12 milijard na leto.

Misli — puške. Med izrednimi lite-rarnimi pojavi, ki jih je vojska prinesla, je najnovejše delo Anatola France, brez ugo-vora najbolj nenavadno. Da bi mrtvi ma-terial, ki ne igra danes v vojski nič manjše vloge nego človek, »oživil«, je Anatol France poizkusil izraziti »misli« — puške. Za zgled le nekaj primer: »Zakaj padajo možje, kakor hitro moje oko pogleda na-nje? — Mar se trese roka mojemu gospo-darju, če jaz ničesar ne vidim? — Vselej, kadar je ukazano »pozor«, me moj gospo-dar dvigne. — Ne umejem, zakaj obrača moj gospodar moje oko k nebu, kjer vidim

nekega, velikega ptiča. — Sicer padajo ti isti ptiči, ki jih moram večkrat motriti, manjkrat, nego ljudje na trdnih tleh. — Dolgo sem ležala na tleh, čutila sem gospodarjevo roko, ki me je krepko, krepko odpirala, a končno naenkrat izpustila. — Tako sem ostala dalj časa na tleh, dokler ni došel nov gospodar, ki me je pobral. — Me puške smo v istini bolj zveste in pa bolj vztrajne kakor ljudje...»

Kaj napravi tiskarski škrat, o tem smo imeli in imamo mnogo lepih dokazov. Vsekako pa je dosegel pravi rekord v teh dneh neki amsterdamski dnevnik, ki je prinesel naslednje famozno poročilo: »Ministra vojske in narodnega gospodarstva ne bosta ta teden sprejemala obiskov. Čisto naravno je, da sedita oba za namreženimi okencima.« Zadnji stavek, ki spada k povsem drugi notici, je bil pomotoma pritaknjen k prvemu poročilu. Odtod to famozno poročilo.

Ponarejene krušne karte. V Krakovu so dognali, da je bilo v prometu 50% ponarejenih krušnih kart. Ponarejalci so s temi kartami nakupovali moko, katero so potem za višjo ceno prodajali pod roko. Kot krivce so prijeli branjevca Wassermann, pri katerem so našli 1000 ponarejenih krušnih kart, potem tiskarnarja Rosenblata, ki je prodajal ponarejene karte po 45 rubljev 1500 komadov in še več drugih pomagačev in posredovalcev.

Kratek odgovor. Zakrokan dijak brzojavi domov po 100 K. Ko čez dva dni ne dobi denarja, brzojavi znova: »Zakaj denar še ni došel?« Očetov odgovor se je glasil: »Zato, ker ga še nisem poslal.«

Vojna stiska. V hribovsko hišo stopi potovka in prinese pisma domačih možkih, ki so vsi na bojišču. Ko se ozre po hiši vidi, kako se na žrjavici smodi tobak. »Kaj pa smodite ta tobak, da tako smrdi?« — »Eh,« odgovori stara Puklovka, »da vsaj malo diši po možkih v hiši!«

Gospodarstvo.

O važnosti pridelovanja domače detelje z ozirom na vojni čas.

Tesno je danes že za marsikaj in s pomanjkanjem narašča draginja. Že ni dobiti za drag denar najpotrebnejših stvari in vedno hujša bo zadrega.

Kmetovalec toži zlasti o pomanjkanju tehničnih krmil, za katera bi moral dati kravo iz hleva, da bi tele vzredil. Vprašanje je le, ako je bilo tega tudi treba? Odgovor pravi, da ne! Še je dobiti namreč mlevskih odpadkov za primerno ceno, le pobrigati se je treba zanje. In z mlevskimi odpadki, kar jih je še, četudi bolj za zabelo, se da izhajati za silo v urejenem kmetijskem gospodarstvu, ako pridela doma dovolj dobrega sena, zlahtne detelje in sočnih okopavin (krompirja, korenja, pese, repe itd.).

Sploh je velika zmota, ako se pripisuje prevelika važnost novodobnim tržnim močnim krmilom za vzrejo in rejo živine. Saj je pri nas še nekaj vzornih kmetijskih gospodarstev, v katerih se ni porabilo do zdaj niti za pest teh nadomestnih močnih krmil, in vendar so njihovi hlevi še vedno polni dobro rejene živine in mastnih svinj. V teh gospodarstvih se obrača seveda posebna skrb travnikom in pridelovanju njivske krme, ki se lahko v mnogih ozirih meri s tečnostjo raznovrstnih industrialnih krmnih odpadkov, s katerimi se preplavlja v poslednjih časih krmni trg.

Važno je v sedanjih časih zlasti pridelovanje domače, kranjske ali črne detelje, ki po svoji redilnosti prekaša marsikatero močno krmilo. Domača detelja daje izvrstno svežo in suho krmno ter v zvezi z okopavinami prav lahko nadomešča vsakršna močna krmila. Zato bi bilo želeto, da bi se naši kmetovalci lotili pridelovanja domače detelje v večjem obsegu vsaj do tlej, da se ne povrnejo zopet normalni časi in plesnivih tržnih močnih krmil jim ne bo treba dokupovati za težko prislužen denar.

Treba pa je uvaževati, da je semenska detelja že silno draga in, kakor vse kaže, je v prihodnje ne bo tako lahko dobiti. Zato bi bilo prav, da bi kmetovalci pridelali potrebno deteljno seme doma. Sploh pa se vsled zaprtja mej pridelovanje semenke detelje izvrstno izplačuje tudi za prodajo. Kranjska semenska detelja je dobre slovesa in se lahko proda.

Za seme se pušča navadno detelja druge košnje, in sicer na takih prostorih, kjer ni previsoka in tudi ne pregosta, ker inace kaj rada poleže. Detelja je zrela, ko porjave in se posuše njene glavice ter je njeno seme trdo in rumenkasto ali pa rumenkasto - vijoličaste barve. Ko je detelja zrela, se jo požanje, posuši in omlati. Omlačeno deteljno seme se očisti plev in potem izlušči. Poslednje se lahko zgodi med primerno razprtimi mlinjskimi kamni ali pa v stopah, nakar se seme v čistilnih mlinih (vevnikih) očisti. Za izluščanje in čiščenje deteljinega semena so pa že tudi posebni stroji, takozvani deteljni luščilniki in kupčiji. En tak stroj, ki stane blizu 1000

kron, bi v naših razmerah zadostoval za celo občino.

Na 1 ha se pridela 3 do 5 meterskih stotov deteljinega semena, ki je pri sedanjih cenah očiščeno vredno 1800 do 3000 kron. Ravnatelj ing. Fr. Turk.

U 221/16-5

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku je razpravljalo danes v navzočnosti državnega pravdnika opravitelja Josipa Prusnika obtoženca Janeza Plahutnika o obtožbi, katero je dvignil javni obtožitelj zoper Janeza Plahutnika zaradi prestopka po § 14 ces. naredbi z dne 7. 8. 1915 št. 228 dr. zak. in je po predlogu obtožitelja, naj se kaznuje obtoženca razsodilo tako:

Janez Plahutnik, roj. 9. 8. 1866. v Rožičnem, oženjen, posestnik in župan v Potoku št. 7 je kriv, da je dne 21. junija 1916 v Potoku izrabljal je izredne, po vojni povzročene razmere prodal 4 sedem-tedenske, po okoli 10 kg težke prešičke za 400 K, tedaj zahteval za neobhodno potrebne reči očitno čezmerno ceno: storil je s tem prestopok po § 14 ces. naredbi z dne 7. avgusta 1915 št. 228 dr. zak. in se obsoja po § 14 te ces. naredbi z uporabo § 261 k. z. na 100 K denarne kazni, v slučaju neizterljivosti na 10 dni zapora ter po § 389 k. p. r. v povračilo kaz. stroškov.

C. kr. okrajno sodišče v Kamniku, oddelek III, dne 1. julija 1916.

VINA naprodaj

ima graščina Lovrečan, pošta Zavrče. Štajersko, in sicer: 100 hl starega vina letnikov 1911, 1914, in 300 hl letnika 1915 (Fürkenberger) liter po 1 K 60 h do 2 K. Interesentje naj se javijo pisмено ali osebno na gornji naslov ali upravo lista pod št. 1716.

Dobra gostilna

se vzame v najem, slučajno se kupi, z nekaj zemljišča, ležeča ob železnici. Pisma v upravo tega lista št. 1704.

Ortnarska učenca

se sprejmeta takoj pri J. Wider. vrtnar, Selenburgova ulica šte. 3. 1702

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima poleg mašnih vin tudi izvrstnega namiznega belega vina večjo zalogo po 135 kron hekto loco klet, in dober po 150 K. Kdor želi kupiti večjo množino, naj pride pokušati v Vipavo. — Načelstvo.

rizling

Prazne vreče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trg. firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko.

Istotam se sprejmeta trgovski pomočnik

in učenec

Pristno črno dalmatinsko

vino Opollo

odda se vsaka množina a K 1-60 Ponudbe prosim na upravnništvo tega lista pod naslovom »Opollo 1719«

Sprejem

prodajalko

izurjeno v manufakturi in mešani stroki, k je možna nemščina in slovenščina v govoru in pisavi. Ponudbe na upr. lista pod št. 1732

Sprejme se zanesljiv in pošten trgovski

sluga

v večjo manufakturno trgovino v Ljubljani. Naslov pove uprava tega lista pod št. 1727.

Sorodnikom, prijateljem in znancem potrti naznanjamo prežalostno sporočilo, da je — dne 9. julija t. l. pri naskoku v tirolskih gorah smrtno zadet v glavo — naš

ZDRAVKO ŠOLAR

c. in kr. kadet

— abiturijent št. vidske gimnazije

kot junak daroval svoje upapolno, mlado življenje domovini. Slovesno sv. mašo zadušnico daruje c. in kr. vojni kurat Jernej Hafner v Kropi 22. julija, druge sv. maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Blagega junaka priporočamo v molitev.

V Kropi, dne 21. julija, 1916.

Globoko žalujoči:

Valentin
načelnik železobitne zadrage — oče

Marija
mati

Viktor, mornar, Mirko
brata

Justina, Ela, Marija
sestre

Simon Ažman
župnik — stric

Jernej Hafner
t. č. vojni kurat 7. pp. — bratranec.

Rodbine: Ažman, Hafner, Zitterschlager.

Vsem sočustvujočim prijateljem in znancem naznanjamo pretresujočo vest, da je naš preljubi soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

ANTON SUWA,

c. kr. četovodja

in imejitelj bronaste svetinje

padel dne 9. t. m. pri Cima Dodiči na laškem bojišču v 33. letu svoje starosti. Predraga priporočamo v molitev na blag spomin. Zgornja Šiška, dne 24. julija 1916.

Ivanka Suwa roj. Kozul, soproga. — Rudi, Toni, Sanko, sinovi. — Vojteh Suwa, c. kr. četovodja, brat. — Svaki in nečaki.

1725

Brez posebnega obvestila.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo pretržno vest, da je preminula naša predobra mati, stara mati, tašča, sestra in teta, gospa

Ana Ravnikar roj. Kofol,

vdova davčnega uradnika

danes popoldne v 80. letu starosti, po dolgi in mučni bolezni ter previdena s svetotajstvi za umirajočo.

Pogreb bo v torek dne 25. t. m. popoldne ob treh iz hiše žalosti Kongresni trg šte. 5.

Posebna naznanila se ne bodo izdala.

V Ljubljani, dne 23. julija 1916.

1728

Žalujoči otroci, vnuki in sorodniki.

Semena

za jesensko sejatev kakor: rdečo deteljo, repo, motovilec, špinačo in drugo kakor tudi ptičjo krmno priporoča —

Sever & Urbanič
Ljubljana.

Modni salon

Stuchly-Maschke Ljubljana

Zidovška ulica št. 3 Dvorski trg 1.

Osebnostne
novosti z Dunaja

Priporočila: največjo izbero klobukov za dame in deklice kakor tudi bogato zalogo žajnih klobukov.

Popravila točno in varno. Zunanja naročila na izbiro z obratno vožjo.

Solidno blago. Priznana nizke cene.